

Брой 8 (1844)

Година LI, ISSN-0205-0943

Август 2009

Цена 0.60 лв.

НЕ ЧАКАЙТЕ
ЕХОТО,
АБОНИРАЙТЕ
СЕ ЗА
В. „ЕХО” !
КАТ. № 255

Туристическият вестник

Издание на БТС

Да отпразнуваме заедно
на 30 август на Черни връх

- 114 г. организиран туризъм в България
- 146 г. от рождението на Алеко
- 50 г. в-к „Ехо“ (Програмата - на стр. 15)

ЗВЕЗДНИ МИГОВЕ

Шампанско на 8068 м

На 26 юли, неделя, около 08.00 часа, българите Николай Петков, Дойчин Боянов, Боян Петров и Николай Вълков стъпиха на Гашербрум-1, или Хидън пик (8068 м). Атаката е започнала в 00.30 часа след полунощ (22.30 часа на 25 юли българско време). По думите на Дойчин Боянов горната част на маршрута е била много техническа и

е изисквала катерене на предните зъби на котките и с две сечива. Заедно с българите на върха са били финландецът Вейка Густафсон и японецът Казуя Хирадиде. „Днес е голям ден! Времето беше идеално. На върха нямаше никакъв вятър и видяхме целия Каракорум като на длан.

(Продължава на стр 3)

Национален туристически поход

„По стъпките

Японецът Лео Такада и съпругата му Сатомири, и двамата облечени в юбилейни фланелки с образа на Апостола, са едни от първите погнали, които срещаме пред Националния комплекс „Васил Левски“ в Карлово. Живеят в подбалканското с. Каравелово, привлекли са там поне още 15-ина приятелски съпругески двойки, обожават България и искат да останат тук до края на живота си. Защо? Емоции – обяснява Лео (Иван). Преди години в изпълнение на руски военен ансамбъл чул песен, в която България била представена като страна на мечтите. Оттогава тя станала моя мечта – споделя Лео. Сега вече – реализирана. Събират всичко, посветено на Апостола, у дома имат свой музеен кът и се прекланят пред

подвига му. Лео споделя още, че Васил Левски принадлежи на света и той е горд да бъде в родния му град и пред родната му къща, в деня на неговия празник.

В този ден, 18 юли, 172 години от рождението на Апостола на свободата и Празник на Карлово, патриотичният дух е обхванал всички присъстващи на тържествата. На тази свята годишнина е посветен и традиционният туристически поход „По стъпките на Апостола“, включен в националния календарен план на БТС.

(Продължава на стр. 2)

на Апостола“

КАЛЕНДАРЕН ПЛАН НА БТС

Август - до 15 септември

Национални прояви

Национален поход „По стъпките на дядо Никола“, август, област Велико Търново, община Лясковец, БТС, ТД „Янтра“ – Лясковец

Национални тържества във връзка със 114 г. организиран туризъм в България, 30 август, цялата страна, БТС, ТД

Национален преглед на туристическите умения и сръчности за IX приз „Кристален еделвайс“, 4-6 септември, язовир „Копринка“, БТС, ТД „Орлово гнездо“ - Казанлък, ТД „Сърнена гора“ - Стара Загора

„Движи се и победи“ - есенен етап, септември-октомври, Велико Търново, ТД „Трапезица1902“ – В. Търново

Лятно изкачване на вр. Мусала, август, Рила, БТС, ТД „Рилски турист“ - Самоков

Колотуризм

Колопоход „В долината на тракийските царе“, септември, Старозагорска област, ТД „Сърнена гора“ - Стара Загора, ТД „Орлово гнездо“ - Казанлък

Колообиколка Рила, септември, Рила, БТС, ТД „Рилски турист“ - Самоков

Воден туризм

ТИД – 54, 16-28 август, Ду-

нав, БТС

Туристическа и художествена самодейност

Празник на Рила, 2 август, Рила, ТД „Рилски турист“ - Самоков

Песенен празник „Бялата порта“, 18 август, Рила, БТС, ТД „Рилски турист“ - Самоков

Песенен празник „Средногорско ехо“, септември, Стара Загора, БТС, ТД „Сърнена гора“ - Стара Загора, Община Стара Загора

Международна дейност

Изкачване на връх Тумба, август, Беласица, БТС, ТД „Калабак“ - Петрич

Изкачване на връх Руен, септември, Руен, БТС, ТД „Осогово“ - Кюстендил

БЕРИГА МАГАЗИНИ ЗА МОБИЛНИ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ

„По стъпките на...“

(Продължение от стр. 1)

Поглед назад във времето сочи, че началото на похода се поставя в румънския град Турну Мъгуреле. Това е и повод представителите на тазгодишните участници в Поход-2009 да посетят румънския град и да положат венци пред паметника на Апостола там. Тук се включват и румънските участници в похода. Към 180 са желаещите тази година да тръгнат по маршрута на Апостоловите тайни писма, най-младият от тях е 8-годишната плевенчанка Ивона Минкова. Участниците в инициативата са от 10 общини в страната. Организатори са БТС, туристическите дружества, Общинският комитет „Васил Левски“ – Плевен, общинските комитети и общините в селищата по маршрута, като тежестта на домакинството поема община Карлово. 2/3 от учениците и студентите от цялата страна са тръгнали по стъпките на Левски за пръв път. След миналогодишната неприятна изненада, при която група ученици от София и техният водач объркаха пътя заради гъста мъгла и нямаха връзка с групата часове наред, тази година организаторите бяха предвидили някои промени при подготовката. Всички участници в похода тръгват на 14 юли сутринта, след като на 13-и вечерта са провели техническа конференция за щателна проверка на екипировката им. Преди това, на специален семинар в град Априлци, е проведен курс за действия в планински

условия при екстремна ситуация с участието на планинските водачи, ръководители на лъчове, представители на общините Плевен, Карлово и Видин. Средствата за курса са осигурени от Българския туристически съюз. След преминаване на Балкана по стъпките на Левски по различни маршрути и богата културна програма в хижите, включваща есета, презентации, реферати, стихотворения, които всеки от походниците подготвя, място на срещата е Карлово – 18 юли. Когато е и кулминацията на честванията, посветени на 172-рата годишнина от рождението на Апостола. На 18 юли, рожденият на Апостола на свободата и Празника на Карлово, патристичният дух е обхванал всички присъстващи на тържествата. Площад „20 юли“ е тесен да побере желаещите да присъстват на тържествената церемония, при която кметът на града Найден Найденов посреща отрядите от традиционния национален поход „По стъпките на Апостола“ и приема рапортите на командирите. На всеки от ръководителите Найденов връчва грамота и плакет за участие в „Поход-2009“.

След издигането на националния флаг и на флага на Карлово кметът открива тазгодишния празник. Церемонията се провежда в присъствието на почетни роти от 61-ва Стрямска механизирена бригада и на представители на Съюза на офицерите и сержантите от резерва и запаса. Сред присъстващите са родственици на великия българин и гости от Полша, Норвегия и Беларус, дошли да изразят своето преклонение пред

подвига и решимостта на човека, дръзнал да мечтае и воюва за силна и обединена България.

След това в националния музей „Васил Левски“ се състоя литературно-музикален спектакъл с участието на народната певица Гуна Иванова. Стихове за Васил Левски изпълни Николай Николов, актьор от самодейния карловски театър. Празникът продължи в градската библиотека с кръгла маса на тема „Левски и Каравелов“.

Стана ясно, че режисьорът Андрей Алтъпармаков е тазгодишният носител на наградата на местния комитет „Васил Левски“. Годишният приз се дава за принос към делото на Апостола. Алтъпармаков е автор на много документални филми, посветени на Васил Левски, на Априлското въстание и на Възраждането. От 21.00 ч. на площад „Васил Левски“ се състоя тържественият митинг-заря.

Нина Мишкова

Норвегия ще финансира възстановяването на Онбашиевата къща

Празникът на града бе избран от кмета на Карлово Найден Найденов, за да представи проект за възстановяване на Онбашиевата къща, който ще се финансира от Посолството на Норвегия у нас. Възрожденската къща е част от цялостния комплекс на националния музей „Васил Левски“ и се предвижда да стане Културно-информационен център с библиотека, свързани с дейността и живота на Апостола, уточни Найденов. По думите му реконструкцията трябва да приключи за две години. „Изключително съм развълнуван от факта, че норвежката държава може да вложи средства в проект, свързан с делото на Васил Левски - национален герой на България от европейска и световна величина,“ отбеляза Тур Мартин Мьолер, временно управляващ Посолството на Норвегия у нас. - Община Карлово получава 233 984 евро за реконструиране на Онбашиевата къща, която е част от музея „Васил Левски“ в града.“

Снимки: Георги Каневчев

ТРАДИЦИИ

На 19 юли 2009 г. в подножието на връх Бузлуджа (или връх Хаджи Димитър, както е официалното му име от 1942 г.) бе честван подвигът на Хаджи Димитър и неговите четници, загинали тук преди 141 години. Югоизточното подножие на Бузлуджа е мястото на последното сражение на Хаджи Димитър и другарите му, наречени още от съвременниците им „предвестници на общобългарската свобода“.

Почитта към войводата и четата му се превръща в един от приоритетите на казанлъшкото туристическо дружество „Орлово гнездо“ скоро след основаването му в 1902 г. През юли 1931 г. Димитър Венков, секретар на дружеството, основава изграждането на „хижа-паметник на вр. Бузлуджа“: „... И тъкмо поради това историческо, епохално и, бих казал, поетическо значение, връхът Бузлуджа е станал обект за туризъм. Ония, които бродят из планината, за да търсят естетична наслада и духовно

щаването и създаде условия за летуване; 2) хижата ще бъде същевременно и паметник за увековечаване паметта на героите; 3) гробниците сега са оставени на произвола на съдбата. Костите от тях се задигат и разпиляват. Когато се направи постройката, те ще бъдат включени в двора на хижата, заградени и пазени; 4) наличността на една хижа ще засили зимните излети и ще развие ски туризма... Тази идея, подета и израс-

та над гробниците на Хаджи Димитър и другарите му, се полага основният камък на хижа-паметник. Пет години по-късно, през 1936 г., на Илинден, хижа „Бузлуджа“ е осветена. Представлява двуетажна сграда, струваща с обзавеждането около 170 000 лева. Построяването ѝ е подпомогнато от почти всички административни, културно-просветни и професионални организации в Казанлък и много граждани: градската община, крънският общински съвет, държавната военна фабрика, авиацията, дружеството на запасните офицери, представители на родовете Шипкови, Стайнови и др. Въпреки трудния старт построяването на „хижа-паметник“ в подножието на върха завършва резултатно като полезно и благородно начинание. Днес хижа „Бузлуджа“ гостоприемно отваря врати пред любознателните туристи, като скоро предстои увеличаването на капацитета ѝ с нови помещения.

Кръстьо Петков,
Момчил Маринов

За хижа „Бузлуджа“ и почитта към подвига на Хаджи Димитър

мировъзрение, ония, които обикалят полето с неговите села и градове, реки и долини, за да ги опознаят и изучат, не могат да изпуснат из предвид и тоя кът на нашия хубав Балкан. А на втори август всяка година на гробниците под върха се урежда традиционен празник, на който като по даден знак се стича много народ от Казанлък, Габрово, Търново, Стара Загора и др... В полза на хижа „Бузлуджа“ могат да се приведат и следните аргументи: 1) връхът Бузлуджа е близко до св. Никола. Съществуването на хижата ще наложи създаването на един удобен път, който ще минава през красиви, залесени местности, а това ще засили посе-

нала в средите на настояществото на Българското туристическо дружество, поради своя социален елемент прескача тесните рамки на организацията и става вече обществен въпрос...“

На 2 август 1931 г., непосредствено след панихида-

Посетихме част от 100-те обекта

В разгара на лятото туристи от ТД „Добруджанец“, гр. Ген. Тошево, съвместно с клуб „Млад турист“ от СОУ „Н. Вапцаров“ в града, организирахме и осъществихме екскурзия с посещение на някои от 100-те национални туристически обекта. В маршрута си включихме Плиска, Шуменската крепост и Томбул джамия в Шумен.

Посетихме х. „Младост“ над Боаза край Търговище, където пренощувахме. На следващия ден бяхме в Ловеч, преминахме по Закрытия мост, бяхме в музея на В. Левски. По-късно разгледахме забележителностите на Плевен – Панорамата, Плевенската епопея и Паметника-костница. Втората ни нощувка също бе в х. „Младост“. На третия ден

проведохме поход в околностите на хижата. Пътувайки към родния край, посетихме възрожденското с. Боженци. Обещахме си, че след лятната ваканция през месец септември ще осъществим поход по Северното Черноморие.

Трябва да отбележим, че учениците от клуб „Млад турист“ с класен ръководител г-жа Кина Иванова са носители на бронзови значки от движението „100-те национални туристически обекта“. И почти всички са посетили вече 50 обекта. Стремежът е още тази година да станат носители на сребърните значки на движението.

Димо Димов,
председател на
ТД „Добруджанец“,
гр. Ген. Тошево

Панорамна площадка

„Орлово око“

От май до края на юни тази година по решение и финансиран проект от ТД „Родопей“, с. Ягодина, на стойност 21 000 лв. бе изградена панорамна площадка над село Ягодина на връх св. Илия, наречена „Орлово око“.

От тази площадка се разкрива прекрасна гледка. На изток се виждат Чаирските езера и източните части на Родопите, на юг планините в Гърция, на запад Пирин и малка част от Рила планина, на север отново Родопите, а от височина 600 метра се

вижда живописното Буйновско ждрело, най-дългото в България.

В резултат на направените проучвания и сравнения тази площадка е единствената в България. Такава има и над Гранд каньона в САЩ. Издръжливостта на натоварване е 3 тона и затова посетителите не трябва да се страхуват, нищо че вертикалата под площадката е 600 метра надолу.

Преходът от с. Ягодина до панорамната площадка е 1,30 часа, а за тези, които не са привърженици на

пешеходния туризъм, има OFF ROAD услуги, които са на разположение по всяко време на деня.

Не се препоръчва посещението на площадката в лошо време, тъй като това място е известно с гръмотевични бури, поради което върхът носи името Св. Илия - повелителя на светкавиците и гръмотевиците.

Никой не може да го почувства отдолу, ако не се качи да погледне отгоре!

Телефон за контакти:
0895 658 558,
Сергей Генчев.

Ученици от Банско на Черни връх

Не може да си българин, любител турист, да обичаш българската природа и да не си изкачил поне веднъж Черни връх. Там, където преди 114 години Алеко Константинов възторжено възкликва: „Невероятно наистина, но факт: 300 души на Черни връх“. Толкова са ентузиастите, откликнали на неговата „Покана“, в която за първи път Алеко използва призива: „Изучете България, за да я обикнете.“ След повече от век по стъпките на Алеко тръгнахме и ние - учениците и учителите на ПГ-ССТ „Алеко Константинов“ в гр. Банско.

Миналата година училището чества 100-годишнината от основаването си и избра за свой патрон Алеко Константинов. Изборът на патрона беше ознаменуван с изкачването на планинските първенци Мусала и Вихрен. Тази година учениците изкачиха трети връх в чест на една година от приемането името на Алеко Константинов. Решението да се изкачи Черни връх постави началото на поредица от мероприятия в чест на големия любител на българската природа.

Днес и ние можем да се похвалим като Алеко: „Не-

вероятно, но факт: 37 ученици и учители изкачихме заедно Черни връх.“ Напускаме Пирин планина за кратко и носим в себе си романтичната убеденост, че никъде по света няма такава неземна хубост. Божествената хубост на кристалночистите й езера ни следват от високите върхове. Носим поздрав на Витоша със съзнанието, че сме част от огромното туристическо братство, в което най-често използваната дума е „ПРИЯТЕЛИ“.

Приятел завинаги.
Приятел на планината.
Приятел на Щастливца и последователи на неговото дело.

Красавецът Черни връх ни посрещна гостоприемно, но не след дълго показва защо носи това име – непокорен, самовлюбен и горд с известността си. Намръщи челото си, потънало в мъгла, след това се усмихна и пекна слънце. А после... заваля дъжд! На другия ден променливото настроение на върха не ни изплаши и рано сутринта групата от Банско изкачи Черни връх. Най-активни бяха учениците от XI-б клас, чиято специалност е „Планински водач“. Пред барелефа на Алеко Констан-

тинов направихме снимка за спомен и поставихме българското знаме в знак на почит към неговата личност и дело.

Всички участници в похода получиха награди: карти, книжки на 100-те туристически обекта, покорители на планински първенци. Вдъхновени от идеите на Щастливца, посетихме Драгалевския манастир, Боянската черква и Националния исторически музей. Сега вече знаем, че и Витоша със своя Черни връх и каменните си реки е много красива планина.

Няма да спрем да опознаваме България, защото я обичаме.

Ще се върнем отново!

Шампанско на 8068 м

(Продължение от стр. 1)

Със силна воля, решителност, настойчивост и рационални действия пред лицето на предизвикателството успяхме да постигнем целта“ – съобщава Вейка в блога си. И продължава, безумно щастлив от изкачването на Гашербрум-1: „Благодаря на всички, които ми помогнаха да реализирам този проект. Светът е прекрасен!“ Прекрасен е и за нашите момчета, с които всички ние,

българите, заедно, символично изпихме чаша шампанско на върха. Победа! И заедно с тях се понесохме, натежали от щастие, по дългия път към базовия лагер. Това е първото изкачване на Гашербрум-1 от българци. Върхът е първи осемхилядник за Боян Петров и Николай Вълков, трети за Дойчин Боянов – след Еверест (2004 г.) и Нанга Парбат (2006 г.). За Николай Петков това е пето изкачване на осемхиля-

дник – след Еверест (1984 и 2004 г.), Дхаулагири, Нанга Парбат (2006 г.). Хидън пик е Единадесети осемхилядник за България – след Еверест, Лхотце, Макалу, Чо Ойю, Дхаулагири, Нанга Парбат, Анапурна, Броуд пик, Гашербрум-2, Шиша Пангма. Остават К-2, Кангчендзюнга, Манаслу. Дватама Николаевци, Дойчин и Боян посвещават изкачването си на 80-годишнината на организирания алпинизъм в България.

Национален туристически преглед „Грамадлива – 2009“

От 24 до 26 юли 2009 г. в района на хижа „Грамадлива“ се проведе традиционния спортно-туристически празник. Красивият Балкан със своята прохлада в горещите юлски дни събра десетки любители на планината от различни възрасти. Събитието се проведе под патронажа на областния управител на Велико Търново Тошко Никифоров, със съдействието на Община Велико Търново и СС на БТС – Туристическо дружество „Хемус“. Празникът е посветен на 50 г. в. „Ехо“ и 50 г. туристическо хоро пее в България. Както всяка година, множество участници се включиха в разнообразни спортно-туристически игри, състезания по спортен риболов,

спортна стрелба, бадминтон, дартс и др.

Заобиколено от склоновете на планината и пълно с риба, езерото „Мандрата“ даде възможност на любителите на спортния риболов да си опитат късмета. Голямо предимство е наличието на чешма с прекрасна планинска вода. Гл. съдия на състезанието бе Иван Русев. Сред наградените е и Ангел Ламбев (на 12 г.) за най-голяма риба и Йоана Маринова (на 10 г.)

за представител на женския пол.

Спортен клуб по стрелба „Етър-100“ с треньор И. Бурнева събра много любители на пушката и пистолета.

Клубът по бадминтон с треньор Димо Димов привлече добри състезатели, които демонстрираха отлични умения.

Гл. съдия по дартс И. Шиков също привлече малки и големи да мерят сили за прецизност и точност.

За доброто настроение се погрижиха диджей Христови и Тошо със студена бира и кебапчета.

С грамоти на областния управител на Велико Търново и награди, подписигурени от СС на БТС, Българския спортен тотализатор, МТел и др., бяха наградени победителите в отделните спортове и късметлиите в проведената туристическа томбола.

За участниците - традиционният туристически празник е магическа сила, научила ги да обичат и пазят красивата природа.

Веселинка Костадинова,
ТД „Хемус“

№6

Археологически музей, гр. Несебър

Като старинно бижу, откъснато от скъпа огърлица, древна Месембрия, превъплътена в романтичния Несебър, продължава да впечатлява и да радва посетителите на Българското Черноморие. Тази неповторима прелест възниква преди повече от 3 хилядолетия. Днес градът-легенда е една от редките перли не само у нас, но и в света.

Основан е от траките. Към 510 г. пр.н.е., по време на гръцката колонизация, става град-държава. Следват четири столетия на разцвет и слава, в които е прочут търговски, занаятчийски и културен център. Най-голям разцвет достига през III в. пр.н.е. По ония времена градът е бил важна спирка сред най-известните пристанища за износ на жито, дървен материал, руди, кожи и други и е свързвал търговските и културните центрове на Черно, Егейско и Средиземно море. Тук дори са се секли сребърни и бронзови монети, предназначени за търговията с вътрешния и външния свят на Тракия. Градът се управлява от градски съвет и народно събрание. До днес храмът на Аполон пази мраморни плочи, на които са записани решенията на градското ръководство. Посланията от ония години свидетелстват за съществуването на театър, гимназион, елитни храмове на боговете Аполон, Асклепий, Зевс, Сарапис, много обществени сгради, в които е кипял политически, културен и религиозен живот на жителите. Те били задружни и организирани и още през V век пр.н.е. обградили града със солидна крепостна стена, части от която са открити и на суша, и в морето.

След нахлуването на римските легиони Месембрия запада и по време на цялото римско владичество е просто едно малко провинциално пристанище. Новият разцвет идва след 330 г., когато Константинопол става столица на Източната римска империя. Градът отново става важен стратегически, иконо-

битка по тези места – Ахелойската, и разбивайки византийците, армията на цар Симеон отстоява тази територия като българска. По време на Втората българска държава, особено по времето на цар Иван Александър, средновековен Несебър бележи най-големия си разцвет – става център на тър-

През 1983 г. старата част на историческия град бе вписана в списъка на обектите, които са световно културно наследство.

Всеки българин поне веднъж в живота си е посетил прекрасния ни черноморски град. И непременно е готов да се завръща тук през всяко лято. Защото ую-

• Запазените стенописи, иконостас и дърворезба в църквата "Св. Стефан".

На обширния залив, 6 км извън Несебър, бе построен международният курортен център "Слънчев бряг". Красива природа, оригинална архитектура и близостта до старинния град го правят още по-привлекателен. Ин-

мически и църковен център, средище на бурния живот на Византия. През V-VI в. целият полуостров отново се огражда с крепостна стена, която трябва да опази просперирация град от хищните набези на северните племена.

Когато се създава българската държава, Месембрия е граничен пункт между България и Византия. След 14-дневна обсада в героична битка хан Крум успява през 812 г. да присъедини черноморската перла към българската държава. Оттогава градът приема името Несебър. На 20 август 917 г. защитниците на средновековната ни държава успяват да спечелят най-голямата

говията около Черно море. От този период са голяма част от живописните несебърски църкви. Българското възраждане прави града и известен в корабостроителството.

След Освобождението обаче градът е едно бедно рибарско пристанище, буржоазна България го използва за място на заточения на неподвластните на режима. След края на Втората световна война, при социалистическия режим, старовековният град придобива слава на град-музей и се превръща в международен туристически център и желан курорт. През 1956 г. е обявен за археологически и архитектурен резерват.

тът и уникалната старинна прелест на този музей на открито, съхранил посланията на векове и цивилизации, наваяват несравнима гордост и самочувствие. Винаги има какво ново да се научи и види тук. За тези, които искат да научат нещо повече още преди разходката из стария град, са на разположение четири музейни експозиции.

• Археологическата експозиция "Несебър през вековете" в църквата "Св. Иван Кръстител",

• Етнографската постоянна изложба "Носии и тъкани от Бургаски окръг" в къщата на Москояни,

• Постоянната изложба в къщата на Яна Лъскова,

терес за туристите представяват и вече утвърдените културни празници, като Международния фолклорен фестивал и "Златният Орфей".

Несебърският полуостров е особено чаровен и мечтан не само заради прекрасните пясъци и морето, а и затова, че прибавя към почивката и отбиха уникалната възможност да се докоснеш до архитектурните и археологическите послания на древни и по-близки култури и цивилизации...

Раб. вр.: през лятото - 9,00-19 ч., без почивен ден.

През зимата - 9-18 ч., почивен ден събота и неделя, тел. 0554/ 46012.

Музей на солта, гр. Поморие

Единственият на Балканския полуостров музей за производство на сол чрез слънчево изпарение на морската вода в Поморие е един достоверен разказ за това уникално производство с древни корени. Знае се, че по тези места се е добивала морска сол още преди градът да е бил основан. Някога, когато солта е била ценена почти колкото златото, поморийските солници са били повод за спорове и войни. До тридесетте години на миналия век у нас производството на морска сол е била само тук, край Поморие. Музеят е открит през 2002 г. с финансовата подкрепа на програма ФАР на Европейския съюз. Той се намира в района на стария град и представя древната анхиалска технология за производство на морска сол. Състои се от една стая и 25 дка действащи солници. Тук могат да се видят уникални снимки от миналия век, стари топографски карти, макети и автентични соларски съоръжения и инструменти. Солниците на музея произвеждат солта по същия начин, както това е ставало в древността. Посетителите имат възможността да усетят на живо атмосферата на това производство. В това древно и китно градче могат да се видят още Поморийското езеро, което е защитена местност на площ 1000 ха и представлява свръхсолена лагуна, защитената местност Блатно кокиче, която е близо до с. Горица, Корицата, забележителност край с. Гълъбец, мъжкият православен манастир "Св. Георги", архитектурният резерват "Стари поморийски къщи, калните бани край лековитото Поморийско езеро, църквата "Преображение Господне" от 18 век, църквата "Св. Рождество Богородично" от 19 век и Тракийската куполна гробница. Един автентичен свят, изпълнен с минали послания, част от днешната ни гордост и история.

Раб. вр.: през лятото - 10-18 ч., почивен ден неделя, тел. 0596/2 53 44.

За разлика от Несебър, гр. Малко Търново остава непознат за голяма част от сънародниците ни. И това е голям наш пропуск. Защото, гушнат между Резовска и Меча река, единственият град в сърцето на Странджа предлага уникалните си природни и исторически дарове щедро. И чрез него легендарната планина бавно и достолепно открехва вековните си тайни.

Днешният град е възникнал около 1630 г. Но многобройни находки говорят, че по тия земи е съществувало богато древно селище, чийто природни дадености - на кръстопът в близост до железни руди сред гъсти гори и богати залежи на мрамор и гранит, са определили икономическия му възход. Важни пътни артерии са го свързвали с Адрианопол, Бизия, Аполония, Деултум, Марцианополис... Всичко това е повод да се радваме на уникално културно наследство, което превръща пребиваването в този кът на родината в приятно и неповторимо пътуване през вековете.

Малко Търново е на 76 км от Бургас и само на 7

№7

Малко Търново: Исторически музей

км от границата ни с Турция. Днес градът е изходен пункт към селата Бръшлян, който е архитектурен резерват, Стоилово, Сливарово, Граматиково през м. Качул. Оттук може да се стигне лесно до гр. Къркла-

лери (Лозенград) в Турция, гр. Визе - централна резиденция на тракийската династия Асти с останки от единствения древен амфитеатър на територията на Странджа, на древна крепост, църквата "Св. София"

(VI в.), пещерата "Дупница" с. Къйкъой (древния Салмидесос и средновековна Мидия), скалния манастир "Св. Никола" (VI в.), Одрин и Истанбул.

Символ на Малко Търново е Големият врис (извор). Изграден през 1862 г. Преди това бил аязмо и тук се извършвали молебени за дъжд. В центъра може да се види църквата "Успение Богородично", възстановена за трети път с помощта на руските войски. В нея се съхраняват повече от 150 икони, ценни образци на странджанската иконописна школа. В източнокатолическия храм "Св. Троица" пък се съхраняват икони от одринската църква "Св. св. Кирил и Методий". При визитата си у нас папа Йоан Павел II коронясва иконата "Ченстоховската Света Богородица", - покровителка на

единството на християните.

Разбира се, най-добра представа за този интересен край ще получите от петте експозиции на местния исторически музей. Те са разположени в три къщи, типични представители на странджанската възрожденска архитектура. В първите две можете да се запознаете с археологическите паметници, открити в околността. Иконната живопис е представена в специална експозиция. Особено оригинално ще ви бъде представена уникалната странджанска природа. В сбирката, посветена на нея, ви очакват възможности "да поговорите с птиците", да се срещнете на живо с бръмбарите, да преживеете романтичния "езиков курс" и ако не ви е страх - да влезете в "Тъмната стая", за да се докоснете до нощната

странджанска гора.

Раб. вр.: 8-17 часа, тел. 05952/2998, без почивен ден.

Историческа местност Петрова нива

Близо до с. Стоилово, на 32 км от Малко Търново, е местността Петрова нива, исторически обект от общонационално значение.

Днес издигнатият от благодарните потомци монумент напомня на всеки посетил това священо място за подвига на нашите участници в Илинденско-Преображенското въстание. Уредена е и музейна сбирка, а по повод 100-годишнината бе построен параклис-костница "Св. Петка"...

И накрая нека туристите знаят, че една от най-красивите местности в този регион, любимо за отдих, е Църногорово.

През последните 15-ина години Църногоровският панаир е един от най-прочутите летни празници на Малко Търново. Заслужава си да се посети, да се усети атмосферата на странджанските вечери, да се чуят автентичните странджански песни...

Посетителите на националните туристически обекти в Несебър и Поморие могат да преночуват в следните обекти на БТС:

ХИЖА „КОЗИЧИНО“

Хижата е разположена в едноименното село на 402 м надм. височина. Това е Еминска планина – най-източният дял на Източна Стара планина.

Представлява комплекс от четири едноетажни бунгала с общ капацитет от 24 места в стаи с 3 и 4 легла, WC и баня във всяко бунгало. Едно от бунгалата е преустроено за туристическа столова с добре оборудван кухненски блок. Обектът предлага лятна градина с барбекю и малък паркинг. Отоплението е с печки на твърдо гориво. В селото има ферми за щрауси.

Хижата се намира на 52 км от Бургас, на 33 км от Поморие и на 25 км от Несебър. Тя е последният туристически обект от европейския туристически маршрут Е-3.

Съседни туристически обекти: природната забележителност „Добровански скални гъби“ – 2.30 ч., хижата „Топчийско“ – 5 ч., нос Емине – 10 ч.

За контакти: ТД „Яворови скали“ – гр. Поморие, тел. 0882 966 425.

ХИЖА „БОЖУРА“

Намира се в м. Божура – 7 км южно от гр. Средец. Тя е масивна четириетажна сграда с капацитет 55 легла в стаи с 2-4 легла и апартаменти, със самостоятелни и етажни WC и бани. Разполага с локално отопление, ресторант, паркинг.

Хижата отстои от Малко Търново на 80 км.

Съседни обекти: м. Голямата мая – 0.20 ч., м. Бели-те брези – 0.20 ч., м. Синавица – 1 ч.

За контакти: 0889/981 745, 05551/21-02.

Посетителите на националните туристически обекти в Малко Търново и историческата местност „Петрова нива“ могат да ползват услугите на следните хижи:

ХИЖА „СТРАНДЖА“

Хижата е разположена в парк Росенец (Отманли), на 20 км южно от Бургас, на 44 м н.в. Представлява комплекс от масивна триетажна сграда и бунгала с общ капацитет от 120 места, разположени в стаи от 2-7 легла. Санитарните възли и бани са етажни, в част от стаите има мивки. Отоплението е с ел. уреди, има кафе-аперитив и ресторант. Стаите в бунгалата са с по 3 и 4 легла, като няколко от тях са със самостоятелни WC и бани. Бунгалата са сезонни. Има паркинг.

Хижата отстои от Малко Търново на 70 км, морският плаж е на 3 км (0.45 ч.), остров „Св. Анастасия“ с едноименния манастир – на 4 км от брега.

За контакти: 056/898-741, 056/843-567, 056/843-570.

Йордан Йорданов, началник-отдел „Хижи, маркировка и комуникации“

Първа европейска среща за планинските хижи

В средата на м. май във Франция се проведе Първата европейска среща за планинските хижи по инициатива на Френската агенция ОДИТ. Местото на срещата беше конгресният център „Пол Ланжевен“ в малкото курортно градче Осое, намиращо се в границите на Национален парк „Вано“ (в южната част на Алпите).

На срещата бяха поканени България, Италия, Норвегия, Испания и Швейцария, както и представители на домакините. По предварително подготвен въпросник всяка държава попълни и изпрати информация, отнасяща се до планинските хижи, стопанисвани от съответната туристическа организация. Информацията беше разнообразна и многопосочна, обхващаща всички аспекти, касаещи начина на стопанисване на хижите и тяхното бъдещо развитие. Например: общ брой хижи със или без постоянен персонал, тип на договорите, сключвани с хижарите, източници на финансиране за строителство и ремонти, нормативен документ, даващ официално определение на планинска хижа, правила и норми за ползване на хижите, пълна характеристика на планинските хижи и предла-

ганите услуги в тях, комуникации, маркетинг и дистрибуция, профил на основните посетители на планинските хижи, обучение на хижарите, енергийни ресурси, начин на снабдяване на хижите, управление на отпадъците, сертификация на хижите, опазване на природната среда и т.н. Всички тези проблеми бяха дискутирани от широк кръг специалисти и експерти. Организаторите се бяха постарали да осигурят участието на хора от всички нива на управление, имащи пряко отношение към планинските хижи – от членове на парламента на Франция до хижари (общо над 130 участници). Срещата се проведе при строго определен регламент и започна с въвеждаща беседа - „Функции и представяне за планинските хижи“. След това участниците започнаха дискусии по три основни теми, като първата тема включваше представяне на спецификата на планинските хижи от шестте поканени страни. Българските участници в срещата направиха мултимедийно представяне чрез снимки и текст на над 60 планински хижи от планините в България, които БТС стопанисва. По аналогичен начин

се представиха и другите страни. В едно от файетата на Конгресния център беше организирана изложба и рекламни щандове, представящи планинските хижи. Българският щанд успешно се „конкурираше“ с щандовете на другите участници. Предложихме голям асортимент от

ческите карти на най-големите наши планини, както и към граничните планини: Славянка, Беласица, Осогово.

Втората тема, която се дискутира от участниците, беше: „Планинските хижи, важен елемент за опазване на околната среда“, а третата тема

в различни планински региони, възможности за развитие, представяни от Европейски съвместни програми за обучение на хижари, подобряване на планинския хижарски парк и т.н.

Целта на организаторите беше от информацията, предоставена от

карти, пътеводители, справочници, както и няколко броя на в. „Ехо“ в неограничено количество, а също така и кратък писмен материал, представящ БТС и неговите хижи в превод на английски език. Всеобщ интерес предизвикаха пътеводителът-справочник „Хижите в България“, както и най-новата карта, издание на БТС - „Хижите в България“. Също така голям интерес имаше към туристи-

засягаше бъдещото развитие на планинските хижи и формиране на единна европейска политика за планините и хижите. Дискутираха се много теми за природосъобразното развитие на планинските територии чрез планинските хижи, алтернативни програми за подобряване условията в хижите и свързаното с това опазване на околната среда

шестте страни - участници в срещата, както и тази, събрана от още 4 страни: Андора, Германия, Австрия и Словения, да изготвят „Бяла книга“ за планинските масиви в Европа: Пиренеи, Алпи, Скандинавия, Балкани.

За представителите на БТС беше голяма чест да бъдат избрани от организаторите да представляват не само БТС и страната, но и планин-

ските масиви на Балканите. Аз няма да коментирам защо именно България е избрана от този регион на Европа, но искам да подчертая, че един от главните мениджъри на агенция ОДИТ – Франция, на два пъти е посещавал България като турист и скиор и именно негово е било решението да покани България на този първи за Европа висок форум.

Оценка за приноса на България в тази среща дава един от директорите на ОДИТ, който впоследствие изпрати до БТС благодарствено писмо. В него той изразява искрената си благодарност за помощта, която сме оказали в планирането и осъществяването на програмата от Първата европейска среща за планинските хижи. По-нататък в писмото се изказва голямото му удовлетворение от нашето представяне и пожелание тази среща да бъде последвана от втора среща до две или три години в друга европейска страна.

А ние оставаме с надеждата, че с поканата ни на тази среща и с изготвената и тиражирана в цяла Европа „Бяла книга“ България и БТС вече няма да са „бяло петно“ в туристическите карти и справочници на Европейския съюз.

Й. Йорданов, началник-отдел „Хижи, маркировка и комуникации“

Към върховете на Европа

Испания: Наранхо дел Уриес

Група туристи от ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора, посетихме Испания в дните между 13.06-24.06.2009 г. Походът бе по покана на наша туристка и приятелка Ганка Митева, която от десет години живее със съпруга си Хосе в Сеговия, на 100 км от Мадрид. Хосе е също западен турист и познава всички планини в Испания.

Целта е Кордилера Кантабрика в западната част на Испания, между Астурия,

Кастилия Леон и Галисия. Една много красива и интересна планина. Наречена е „Върховете на Европа“ от Христофор Колумб. Връщайки се от Америка, той най-напред вижда върхове и по тях разбира, че наближава Испания. Но най-красивият връх във веригата е Наранхо дел Уриес, което означава Портокалово дърво. Той е като мраморен обелиск. Изкачването му е приоритет само на алпинистите.

Единият от преходите, който групата избра за качване близо до него, е с подземно

влакче, което се качва на 2000 м в планината. От него излизаш направо в рая.

Гледката е неописуема, дивна! От всички страни - високи красиви скалисти върхове. Оттам нататък преходът до Наранхо е около 8 часа. Времето не се усеща от удивлението, което те следва през целия поход под развято българско знаме.

Всички туристи са активни членове на ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора.

Компанията е изкачила десетте най-високи върхове в България и имаме златни значки.

Освен българските планини, покорили сме вр. Молдовано – 2645 м в Румъния. Също върхове в Турция, Гърция, както и някои от първенците на Алпите - Италия, Македония.

В Италия обходихме Долмитите, стигнахме до самия кратер на Етна, само два дни след нас вулканът в Сицилия изригна. Оттам на Везувий - другия вулкан. Това са дълги години на туризъм, водим

здравословен начин на живот и имаме добра физическа подготовка.

Едно от чудесата, които срещнахме по испанските маршрути, е много красив високопланински язовир, един от най-големите. В него са потопени шест села.

Направен е по времето на Франко. Понякога, когато се произпразни, отдолу се виждат да стърчат къщи и църкви. От „Върховете на Европа“ на 15 км от тях се слиза към Бискайския залив и Билбао - някога свърталище на пирати и мореплаватели. За два дни обиколихме много средновековни селища в околността. Включихме се в техни тържества – фиести, и влязохме в репортажите на много техни телевизии.

Потопахме се в студените води на Бискайския залив. Хвърлихме туристическите якета, обувки, вълнени пуловери, сложихме банските и - в океана, Атлантическия!

Ние, туристите от ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора, които осъществихме тази

експедиция - Андрей, Лидия, Стефка, Жана, Райна, Сево, Милена, Стойка, Митка, Жулиета, - искаме да кажем едно голямо „Благодаря!“ на нашите приятели от Испания - ГАНКА И ХОСЕ, за тези десет незабравими дни. Да им пожелаем много здраве, щастие и много нови походи в планините по света. Ние ще разказваме на мало и

голямо за техните широко отворени за приятели души. Слава богу, че има такива добри хора по света!

Лятото продължава, про-

дължаваме и ние. На 25.07. тръгваме за Татрите - ще качваме връх Герлаховски щит - 2655 м в Словакия. След планинската програма ще посетим Братислава, Виена, Будапеща...

Като се върнем, ще ви пренесем в нашите нови преживявания – обещаваме!

От участниците в експедицията, членове на ТД „Сърнена гора“ - Ст. Загора, **Андрей, Милена, Стефка, Райна, Лидия, Жана, Жулиета, Стойка, Сево и Митка**

Грозен вандализъм на Витоша

Панорамната пътека от Бистрица до Железница – едно от любимите места на многобройните почитатели на Витоша, вече е тягостна и тъжна гледка: повечето от пейките, масичките и столчетата във весели цветове, направени от безкористни ентузиасты, са безобразно изтръгнати и изпочупени, някои и нахвърлени в реката. Беседката, която е по средата между двете села, е също изтръгната с основите си и преобърната. Питам се що за хора биха направили това?! Със сигурност не и нормални хора. Защо у нас и малкото прояви на човечност и безкористен стремеж да създадем радост за другите хора предизвикват такава грозна и отблъскваща агресивна омраза и вандализъм? Асчупената табела с надпис: „Човекът си отива, доброто остава“, е като тъжно послание към преминаващите - уви, живеем в държава, в която и малкото сторено добро вече не остава, изтръгнато, смачкано, унищожено... Надявам се, че гледката няма да остави и други безразлични към подобни прояви, защото по-страшното от войнстващата простачина и вандализма е равнодушието към тях.

Ст. Митовски, София

В началото на юли х. „Триглав“, кацнала като птица в подножието на планинския масив Мазалат, в близост до живописното Тъженско ждрело, стана домакин на туристическа среща под надслов „Приятели на Централен Балкан“. Тя бе организирана от инициативен комитет и ТД „Орлово гнездо“ - Казанлък, със съдействието и домакинството на НП „Централен Балкан“. Целта на тази проява бе да се представят и популяризират дивните красоти на Националния парк и участниците да се запознаят със законовите разпоредби за ползването му и пребиваването в него.

НП „Централен Балкан“, който заема най-високите части на Стара планина, е една от най-големите и ценни защитени територии. Включва 8 резервата, сред които „Соколна“, „Джандема“, „Старата река“. Включен е в Единната европейска екологична мрежа „Натура 2000“.

Над 50 туристи и гости от Казанлък и района, служители от парковия участък с. Тъжа и гр. Калофер, с желание се включиха и взеха участие в програмата на

присъстващите успяха да се докоснат до уникалната природа на НП „Централен Балкан“, до спиращите дъха гледки - отвесни непристъпни скали, дълбоки ждрела, шеметни водопади и върхове...

Изключително професионални, направени с любов и майсторство, в продължение на двете вечери филмите „Раят“, „Стара река“, „Соколна“, „Белите камъни“ и др. възхитиха присъстващите и смайваха с живописните пейзажи, с неповторимите райски кътчета и прелести, с един свят на птичи песни, дъхави цветя и

скални феномени. Участниците останаха силно впечатлени и от филма на ПП „Българка“, представен от Георги Стоянов, разкриващ богатата флора и красота на парка, където много от растителните видове фигу-

Приятели на Централен Балкан

рират в Червената книга на България.

Като част от туристическата проява и скъп спомен ще остане и срещата с твореца-поет Христо Йотов, който разказа увлекателно своя жизнен път, свързан с творчеството и любовта към дървопластиката. В унисон с красивата природа бяха представени филмите за него „Дървена религия“ и „Стъпката“, разказващи за онези изконни български корени, съхранили духовната ни култура, привързаност и любов към родната земя и към всичко, създадено от природата.

Въпреки честите и обилни превалявания туристите, водени от секретаря на ТД „Орлово гнездо“ Кръстю Петков, направиха кратки маршрути до намиращите се в близост интересни места - екопътеката „Бабското пръскало“, до поляните под върховете на Триглав, изпъстрени с билки и цветя. С много фотоси бе запечатано от туристите и високото 72 м „Кадемлийско пръскало“, свличащо буйните си води на падове от величествения вр. Кадемлия.

Някои от туристите - любители на екстремните спортове, приеха предиз-

викателството да прекосят „Тъженското ждрело“ с надвиснали над него отвесни скали и склонове, да се изкачат по изключително трудния терен до малката „Козя стена“ и да достигнат до спускащите се стремително надолу „Пенчовски водопади“. Всички тези преходи и изкачвания станаха със знанието и ценните указания на присъстващите служители на НП „Централен Балкан“.

Вечерта проливният дъжд не помрачи настроението на туристите от ВГ „Ехо“ и техните песни създадоха уют до късно през нощта.

На връщане маршрутът премина през уникалните скални феномени „Паунов камък“ и „Иванчов камък“,

страховито надвесени над дълбокото ждрело на р. Тъжа. Туристите разгледаха следите от средновековната охранителна кула, разположена на „Паунов камък“. От нея погледът трудно може да обхване това цяло величие от била и върхове, което представят резерват „Джандема“ и „Тъженското ждрело“, места, покрити с неповлияни от човешка ръка букови и иглолистни гори, множество скокливи водопадчета, прорязали широкия гръб на Мазалат, извисил се гордо пред старопланинския първенец вр. Ботев - един приказен кът от Централна Стара планина.

Иска ми се да завърша с думите на хуманиста Лоренцо Вала: „Това, което природата е създала, може да бъде свято и достойно за уважение!“

Маргарита Дохчева

Владимир Александров Лободин е роден на 30.03.1929 г. в София. 2009-а е юбилейна за големия наш български алпинист, който навърши 80 години, заедно с алпинистката общност отбеляза 60-годишнината от първото зимно изкачване на Северната страна на Вихрен и 40 години педагогическа дейност.

Той е един от малцината останали днес възстановители на Българския алпийски клуб, Планинската спасителна служба към БЧК и създаването на Централната планинска школа. Бил е член на ръководствата им от централен мащаб и съдействал за развитието им. Организирил и ръковолил много летни и зимни курсове, походи, изкачвания, учредяване на алпийски секции и клубове.

Преподавател и учител във ВВМИ, техникумите „Попов“ и „Киров“ и 133-о ЕСПУ, той притежава званието главен учител, I клас-квалификация, базов учител, еталон за извънкласна спортна работа в училищата.

Председател на методични обединения в Първи и Трети район на столицата. Като волейболист е играл в елитни отбори на „Червена звезда“, „Академик“ и „Славия“. Пензионеран директор на училище, днес Вл. Лободин участва активно в мероприятията на пенсионерите планинари, алпинисти и планински спасители. Публикуваме спомен на елитния наш алпинист от един истински подвиг – изкачване в зимни условия на Северната стена на Вихрен – на 15.02.1949 г., заедно с Александър Белковски – Белката.

... С Белката станавме в 2,30 часа през нощта, закусихме, проверихме си инвентара и личния багаж. В 3,30 бяхме на път за хижа „Бъндерица“. Небето бе чисто, пълнолуние, ярки звезди. През улея на Мечото дере, Малкия казан, достигнахме Големия казан. Бързахме. Тъй като се движехме пеша, на места затъвахме до пояс в снега. Раниците тежки. Точно пред Големия казан небето бе синьо, появиха се първите слънчеви лъчи. Върховете на планината се събуждаха, поруменяваха. Нямахме време за любоване на изгледа.

Препминахме през лавинна преспа и се движехме покрай скалата в търсене на удобно място за започване на изкачването. Първото впечатление за скалата бе, че е много повече заснежена, отколкото предполагаме. Цепки и пукнатини не се забелязваха. Бяха запълнени с лед, скалите в крак и посипани с пресен пухкав сняг. Освен това появилият се отнякъде слаб вятър започна да опушва върха. Изкристализираните леки снежинки танцуваха в разни посоки. Образуваха се вихрушки и малки прашни лавини се спускаха като водопади надолу. После пак нагоре. Снежните водопади носеха със себе си и свличащи се камъни. Тежко му на този, който се изпречи на пътя им! Трябваше да се внимава и да се изкаква преминаването им. Времето продължаваше да е ясно, но сухият студ беше около и под 20 градуса.

Нямахме желание да за-

Владимир Лободин (Володя):

Изкачихме на младини северната стена на Вихрен

кусваме. Трябваше да почнем. Часовникът показваше 7 часа и 45 минути. Цепта бе да победим върха откъм най-стръмната му част. При първия оглед на скалите те се оказаха хлъзгави и заледени. Това означава и студени, и без видими цепки и пукнатини.

Белката започна. Качи се на 7-8 метра, заби клин, огледа се и продължи. На втората-третата стъпка се подхлъзна, не се задържа и падна. Виждайки го да лети, се свлякох надолу, за да му намаля разстоянието на пада. Белката увисна под клина, като се удари силно и

болезнено в коляното. Белката слезе. Аз продължих над забития клин още 10-14 м, като по трасето забих още 2 клина. Изкаках го да дойде при мен на площадката. Отпочинахме. Споделихме за случилото се и решихме да продължим. Инцидентът, вятърът и студът не могат да ни накарат да се връщаме. Започнали сме. След толкова усиленна подготовка няма връщане. Въпреки болката и мокрите студени ръце продължих нагоре. Направих две-три въжета и преминах успешно трудностите по пътя. На Белката болката поутихна и той се реши да води след една скална бариера. Пред нас и около нас всичко бе заледено, заснежено. Излязохме на терен, където Белката правеше стъпки и пикели. После аз и така стъпка по стъпка, бавно, но сигурно, продължавахме. На такъв терен опасността идваше от подхлъзване. Така след три-четири дължини стигнахме до по-стръмни

скали. Започнахме да сменяме водачеството. Спряхме да починем, но от студа, вятъра и обездвижването започнахме да замръзваме. Вятърът нито за миг не спираше. Фучи, върти снега, падат камъни. Избягвахме местата, където можехме да бъдем засегнати. Но падаха и прашни лавини, които пълнеха очите и вратовете ни със сняг.

Особено внимаваме на ключовите места - преминаване от скали на сняг или обратно. Стараем се да стават бързо и сигурно.

Поглеждаме часовника. Половината път сме изминали. Време за почивка няма. Изложени сме на бурен вятър, студ, опасности, умора. Не сме яли. Само движение, непрекъснато движение, но на трудните скални участъци заставяме, ръцете измръзват.

За голямо наше нещастие и разочарование скалите в горната си част се оказаха по-заснежени и заледени.

Започнаха да липсват места за осигуровки. Всяко едно напредване стана рисковано, а искаше и много усилия и работа с пикела. Чувствахме умората и напредването стана много бавно. За почивка и ядене и дума не можеше да става. Часовете се изнизваха - 15, 16, 17 часа... Ние продължаваме да катерим студената скала уморени и премръзнали. Със сетни сили се опитваме да стигнем върха.

Часът е 18. Слънцето позлатява само върха Кутело, долините потъмняват, а пред нас се изправя с всичката си трагичност перспективата за едно нощуване върху Стената. Не сме подготвени. При температура, по-ниска от минус 20 градуса, изтощени, мокри до кости, положител-

но не ще издържим. Трябва да се бърза. До пълното смрачаване остава по-малко от час...

Пред нас се издигат няколко стъпаловидни стени, които крият пред себе си ръба. Белката се катери внимателно. Подсигурявам го. Малко говорим. Чува се дръпни, пусни, задръж, набери. При третата стеничка, с трети клин, Белката не успява да се задържи на малката заснежена плоча, покрита със сняг. В крайно неудобно положение беше и не издържа. Потърси нова хватка с ръката си... и за втори път разчиства трагичност перспективата за задържане. Успях да скъся пада, но беше тежък и другсането болезнено. Ударът се понеса от гърба, ръката и седилицето.

Предлагам му да дойде до мен, той отказва и след кратка почивка със злоба и нечовешки усилия, преодолявайки болката, излиза над клина.

След като го похвалих за героизма, продължих пред него. Ненаправил едно въже, попаднах на ледена пързалка. Едва се задържам. Викам Белката на помощ. Той ме укрепва и смело правейки стъпки в леда, продължаваме. В тъмнината не се виждат цепки, не се виждат и хватки. Така с помощта на осигуровките с върха на пикела достигаме до фирнов сняг. Стъпките стават по-бързо. Още едно-две въжета...

Така Белката излиза на ръба и без да спира, преваля билото. За мен бе лесно да завърша успешно изкачването. Победа. Прегръдки. Оцеляхме! Без да се развързваме, светнахме фенерите. Чуха се викове от хижа.

Уморени, но щастливи победители, едва сега си дадохме сметка, че това са 12,30 часа катерене без отдиш. В мраз и студ, сред лавини и други опасности. Бяхме горди и доволни. Нашите приятели Младен Дойчинов, д-р Тотю Тотев, Тодор Кънчев и техните студенти ни посрещнаха с нетърпение и радост. Умората беше толкова голяма, че не можехме нито да ядем, нито да спим. На другия ден при хубаво и спокойно време поехме към Банско. Зад нас величественият Вихрен, върхът на бури, продължаваше да пуши. Но вече го гледахме с други очи...

Вихрен (2918 м) е може би най-величественият връх в България. Наричат го връх на бурите. Той представлява образувание от единна карстова скала, обградена от изток от Бъндеришката долина. На югозапад граничи с вълшебната Влахица река, откъм запад е свързан със своето „Конче“, а откъм север се спуска под почти отвес от около 500 м към Големия казан. Погледнат от връх Кутело, има трапецовидна форма, а в горния край наподобява фуния.

Непристъпният и страшен, забулен почти винаги с мъгли ветрове и снежни пушилки връх, винаги е бил примамка за смелите

алпинисти. Италианци, австрийци, баварци и хървати са оглеждали върха с цел изкачване по Стената.

Лятна премиера по Стената се опитаха да направят българите д-р Любен Телчаров и Божидар Стоичков след двегодишно проучване. Стигайки до половината от стената, те сменят посоката към връх Кутело и излизат на върха близо до западния ръб през 1938 година.

Същите алпинисти се пробват и зимата - месеца декември

1939 година. Този опит, поради падналия пресен валеж по време на изкачването, едва не завършва с катастрофа. С цената на трусостите и на измръзнали крайници едва успяват да се смъкнат в Казана, като Стената остана да чака своя победител.

Релефът на Стената в началото е от отвесни скали, които със своите камини, цепки, площадки, грифове и здравина дават сигурност. В по-горната част тя представлява фуния с керемиден строеж със склон до 70 градуса, несикурна скална спойка, без хватки и т р у г н о

придвижване.

Дългогодишни наблюдения на Стената, по-специално през зимния сезон, от наши приятели показва, че нейното изкачване може да стане само при изключително безснежна зима, като се издебне период на продължителна инверсия с оглед по-здраво сцепление на снега със заледените участъци.

След неуспешен първи опит да се изкачи Северната стена на 12.02.1949 г., тя бе покорена на 15.02.1949 г. от мен - Владимир Лободин (Володя) и Александър Белковски (Белката).

Както е известно, пълно слънчево затъмнение се случва тогава, когато Луната преминава през единия от възлите на своята орбита, или преминава точно през мислената линия, свързваща Земята със Слънцето. Това се случва веднъж или два пъти всяка година, така че всъщност то не е толкова рядко природно явление, колкото повечето хора смятат. Докато повечето от нас са виждали частични затъмнения, малко люде някога са били свидетели на пълно слънчево затъмнение. Защото тогава всъщност се вижда само от една много малка част от земната повърхност, където минава сянката на Луната. И тъй като за нас, астрономите, структурата на света и събитията в него са познати, ние знаем с голяма точност кога, къде и как ще настъпи това грандиозно явление за пореден път. И

въпреки това, точно за този 22 юли 2009 г., точно в този уречен час, рано сутринта в 8 ч. и 20 мин. местно (китайско) време и точно за тези 5 мин. и 47 сек. продължителност на пълната фаза, ние се подготвихме почти една година, прелетяхме десет хиляди километра разстояние, пренесохме и разположихме тук, в линията на тоталитета повече от 100 кг оптична и електронна астрономическа апаратура. Така ние, български астрономи и изследователи, се озовахме на височина почти 950 м над морето, в гъстите бамбукови гори на Югоизточен Китай, на почти 550 км югозападно от мегаполиса Шанхай и точно на пътя на движението на лунната сянка. Повече от една седмица устройвахме нашия наблюдателен лагер, юстирахме и усъвършенствахме нашите наблюдателни техники и апаратура и в ранното утро на 22 юли ни оставаше само да чакаме.

Затъмнението започна доста „невинно“. На североизток Слънцето се бе издигнало високо, макар да бе едва 8 ч. и 19 мин. Все пак беше лято и ние се намирахме едва на 30 градуса северна географска ширина. В горния край на Слънцето се появи малка нащърбеност. Часът бе осем и двадесет... Това бе моментът на Първия контакт на явлениято „Пълно слънчево затъмнение“. През следващия един час Луната бавно покриваше слънчевия диск, докато от него остана ярък тесен сърп. До този момент наблюдателите разбираха за затъмнението и неговото геометрично развитие само ако бяха със специални защитни филтри или

много плътни слънчеви очила. В последните десетина минути преди пълната фаза небето започна да става все по-тъмно и призрачни сенчести ивици започнаха да се движат и пробягват по земната повърхност. Те много приличаха на игра на сенки по дъното на плувен басейн, предизвикани от леките водни вълни на повърхността му. В бързо изчезващата светлина пейзажът около голямото езеро пред нас започна да става призрачен и фантастичен, подобен на зловещ, мистериозен здрач, който обикновено придружава приближаваща се буря. Десет секунди преди пълната фаза, пред очите ни се издигна като стена на огромен водопад от тъмнина конусът на лунната сянка. Движейки се със свръхзвукова скорост, надвисналата сянка предвещава настъпването на пълната фаза на затъмнението. Нея чакахме с отворено сърце и душа...

“ОГЪРЛИЦАТА НА БЕЙЛИ”

Върховете на брилянтния слънчев сърп се затвориха навътре и той се превърна в пръстен, увенчан с огромен бляскав диамант. След миг пръстенът се нахъса и се превърна в ослепителен наниз от мъниста. Това бяха последните остатъци от слънчева светлина, която струеше през ниските части на дълбоките долини, очертаващи в този момент лунния лимб. Така „огърлицата на Бейли“ остана за малко на небето, после изчезна, за да отстъпи място на грандиозния спектакъл, в който главното действащо лице бе Нейно величество „слънчевата корона“. Небето бе вече достатъчно тъмно, за да видим дори ярките звезди Сириус, Капела и Регул, както и планетите Венера, Меркурий и Марс. С периферното си зрение забелязвам, че отсъства характерното оранжево-червено светене на хоризонта, вероятно поради наличието на рехава облачна покривка, докарана от мусоните по тези ширини. Всички наблюдатели, били те професионални астрономи или любители на астрономията и слънчевата корона, дошли от всички краища на планетата да видят рядкото зрелище, нададоха възгласи на удивление. Всички в огромния наблюдателен лагер високо в планината вече бяхме свалили защитните си очила и гледахме захласнато Слънцето, скрито напълно зад черния диск на Луната.

ЧЕРНОТО СЛЪНЦЕ!

Ясно хало от полупрозрачна перленояла светлина, която неусетно изчезваше в дълбочината на небето, заобикаляше и очертаваше контурите на Луната. Тя се излъчваше от скритото Слънце чрез невероятни серии от потоци лъчи и арки, съдържащи огромно количество характерни фини детайли. Брилянтночервени протуберанси се разпростираха в короната като малки огнени езици. Това бе атмосферата на Слънцето, наричана от астрономите „слънчева корона“. Знаехме от учебниците по астрономия, че температурата там е около 2 милиона градуса по Целзий. Достатъчно гореща, за да отдели най-външните електрони от техните атоми, превръщайки последните в многократно йонизирани йони. Те явно се движеха по спирали около магнитните силови линии на Слънцето и се държаха така, както железен прах над полюсите на силен магнит. По-сте-

пенно в короната започнаха да се открояват образувания, които деликатно започнахме да оприличаваме на примки, спирали, потоци, арки, причудливи плетеници, изградени от същата тази перленояла светлина, която струеше навсякъде около нас. Всички сме изненадани колко ярка е короната, почти половината от яркостта на Луната при пълнолуние. Виждам единия протуберанс почти през цялото времетраене на пълната фаза. Цветът на небето е като при вечерен здрач и е почти тъмно като в началото на нощта. Добре се наблюдава планетата Венера, за откриването на Меркурий и Марс трябваше малко да се понапрегнем. Добре се наблюдава и най-ярката звезда

В тайните на „часовниковия механизъм“ на Вселената

на небето – Сириус от съзвездията Голямо Куче. Останалите звезди, които в този момент можеха да се открият и наблюдават по небето, бяха достъпни само за очите на добре подготвените наблюдатели, които знаеха къде

тайните на „часовниковия механизъм“ на Вселената! Заменяхме преките научни имена с такива, които използвахме обикновено при среща с любимия, а механизмите на физическите взаимодействия в короната усещахме благодарение на най-нежните фибри по телата си.

Луната. Мънистата на Бейли известяват края на пълната фаза на затъмнението. Слънчевата светлина започва да се появява отново, а наблюдателите побързват да сложат отново специалните защитни очила и филтри пред обективите на своите телескопи и наблюдателни уреди. В сенките на близките дървета и храсти се виждат хиляди малки слънчеви сълзи, които се появяват в ждани между листата, действат като малки отвори в тавана, които проецират отсвещаване на сълза, частично затъмнено Слънце. Това бяха най-

да ги търсят зад пелената от реха-ви облаци. В този момент се забеляза добре, че затъмненото Слънце се намира в съзвездията Рак. Всички наблюдатели екипи, включително и ние, работеха трескаво с уредите, като всеки се опитваше да си остави заветните 10–15 секунди за самотно съзерцание на короната.

Думите са недостатъчни, за да отразят красотата и изумителното чувство на благоговение във всички нас, които присъстваха на този невероятен небесен спектакъл. За всички наоколо това, което ставаше, бе подобно на чувство, като че ли някой внезапно ни бе посветил в

УХАНИЕТО НА КОРОНАТА

Наоколо просто ухаеше великолепно на... слънчева корона! Прекрасното й присъствие ни обгръщаше и ние всички – професионалисти и любители на астрономията, в този момент съществувахме заради нея. Хроматичните й форми меко се извиваха и галеха очите и душите ни. Така, както да бяхме нейни истински деца!

Секундите бързо отминаваха... Триста четиридесет и шест секунди от началото на затъмнението... и внезапно блясък от слънчева светлина се появява по дължината на противоположния край на

къде – по дрехите на сляпите се в сянката хора, тентите на палатките, по кривите на колите. Това е едно от последните възгледи по време на затъмнението.

ПОВЕДИТЕЛКА НА ЖИВОТА

След неговия край синьото небе и облачето

Пълното слънчево затъмнение на 22 юли 2009 г. през погледа на очевидци

Дълбоко в себе си чувствах, че ако ни нямаше нас, хората, слънчевата корона не би съществувала. Ей така, нямаше да я има заедно с всички други красоти по небето. И като че ли само великата случайност я подделила

нещата така, че да я има и нея, разплатата искря-
ща сянка, и нас — хората, които да я търсят и преследват по земя, вода и въздух, за да я възследват и съзерцават. И макар явлението „пълно слънчево затъмнение“ да беше току-що завършило, всички проявления на слънчевата корона като че ли все още присъстваха наоколо и ние им се радвахме. Така, както да бяхме нейни истински деца. Усетих, че цялата природа

наоколо бе притихнала, за да предостави на петте ни сетива всичко, за което тайничко бяхме мечтали... Нощната тъмнина след изгрева на Слънцето, появяването на звезди и планети по небето посред бял ден и тяхното дяволито намигване. Като за движение...

**Д-р Алексей Стоев,
София – Шанхай - София**

Шанхай, или в превод „Градът на морето“, днес представя като цялост пред света икономическия подем на Китай, потенциалната му промишлена мощ и големите перспективи във всички области на изкуството, културата и образованието. Благоденствието на Шанхай днес се обяснява с миналото му, когато културата и начинът на живот в Шанхай отразявали една силно контрастна реалност: бордеи вдясно, шик ресторанти вляво, невероятни клубове за чужденци и мизерни пазари за китайците. Но това вече е в миналото! За кого е днешен Шанхай? Естествено, че градът е най-вече за хората, които искат да видят какво се

Експресна обиколка в мегаполиса

Френското влияние се усеща не само в архитектурата. Градът е столица на модата в Китай и тук присъстват осезателно всички мултинационални компании. Шанхайката се облича по-стилно дори от дамите в Пекин или някъде другаде в Азия. И въпреки че бяхме в Шанхай през седмицата, когато хората са облечени обикновено, успяхме да забележим разликата с другите китайски градове. Разлика имаше и в кухнята, отново в полза на Шанхай. Особено след провеждането на реформата и отварянето на вратите към външния свят икономиката в Шанхай се развива бурно и с това градът още повече се превръща в център на културата и модата в страната. Животът на шанхайците става сюжет за китайски романи, пиеси, филми и др. както в миналото, така и сега. Намиращ се в югоизточен Китай, Шанхай има към 80-годишна история. Заради историческите причини в началото на миналият век той е концесионна земя, отдавана на много запад-

Много набързо разглеждаме храма на Нефритения Буда с 2-метровата статуя на Сакиамуни, изработена от моноплитен къс бял нефрит. Усещането за вечност е неопишуемо когато гледаш статуята. Това важи и за старинния квартал Чайнатаун, където е Градината на радостта „Ю Юан“.

ТД „Паничище“ – Сапарева баня, чукна половин век

С пътеписа си „Великата Рилска пустиня“ народният поет Иван Вазов вдигна завесата пред очите на незрящия дотогава за планинските красоти българин. Едва ли някой е написал по-вдъхновени слова за Рила. Само че - пустиня ли?!

В жаркия 25 юли към Рила и Паничище са се устремили хиляди. На 2-3 км пред х. „Пионерска“ започва задръстването и похода на семействата към заветната прохладна и лифта. Повечето от групите се спират в сянката на боровете около хижата в очакване на тържеството. Честват се 50 години от основаването на туристическо дружество „Паничище“. Много или малко е това? Нека проследим хронологията на събитията.

За рождена дата на организирания туризъм тук, който иначе трябва да е в кръвта на всеки местен, се смята 6 март 1959 г., когато учителят по физическо възпитание в гимназията на Сапарева баня Димитър Димитров учредява с шепа интелектуалци туристическо дружество. Той е и първият председател на ТД „Паничище“. През 1960 г., след като напуска Сапарева баня, за председател е избран Васил Начев, а за секретар – Йордан Ранчов.

На учредителното събрание през 1959 г. са приети и първите решения:

- провеждане на туристически събор в Паничище;
- участие в туристически прояви, организирани от ОС и ЦС на БТС;
- маркировка на туристическите пътеки в района.

Два месеца след учредяването, в чест на Първи май, ръководството организира първия събор в местността Паничище. Съборът става традиционен, като се провежда всяка втора неделя от август, а от десетина години е и празник на Паничище. Туристите дейно участват и в националните събори, организирани от БТС. Неслучайно по повод 90-годишнината на организирания туризъм в България дружеството е домакин на туристическия празник на х. „Пионерска“.

ВЕСТНИК „ЕХО“ - КРЪСТНИК НА Х. „ПИОНЕРСКА“

За всички поклонници на планината х. „Пионерска“ в Рила е култово име. Ако се върнем през годините, строителството ѝ започва през май 1975 г. То се извършва по стопански начин - изпълнител и инвеститор е ТД „Паничище“. В спомените на

Много или малко са 50 години

от живота на едно дружество

чатния секретар на дружеството по онова време, днес председател - Йордан Ранчов, който пряко ръководи и организира строителството, то обединява млади и стари туристи, учители и ученици, служители и много граждани, които вярват, че строят хижа за себе си и поколенията. В изграждането на обекта са дадени над 3550 трудови дни, като най-много са от училище „Хр. Ботев“ – 860 от учениците и 350 от учителите.

Много трудодни са изработени от служителите на потребителната кооперация, промкомбинат, ТКЗС, кметство, физкултурно дружество, училището в с. Сапарево. Освен с трудови дни със средства участват: кметството с 50 000 лв., потребителната кооперация с 13 000 лв., ТКЗС с 10 000 лв., СПТУ с 2000 лв., Туристическото дружество с 25 000 лв., ЦС на БТС отпуска 100 000 лв. за строителството и 40 000 лв. за обзавеждането – общо 240 000 лв. Застроената площ е близо 400 кв. м. Строителството завършва приблизително за три години.

В последствие хижа „Пионерска“ разполага с 80 легла и има необходимите условия

за активен отдих. Името ѝ е избрано чрез национален конкурс, организиран от в. „Ехо“. Най-много гласове събра предложението хижа да се казва „Пионерска“ – на името на учениците, взели дейно участие в строителството ѝ. Хижа е открита тържествено на 10.11.1977 г. В тържествата взимат участие хиляди граждани. През 1981 г. край хижа се изгражда ски писта, съоръжена със ски влек, и писта за шейни. Има гардероб с 40 чифта ски и 40 броя шейни. Хижа „Пионерска“ става център за ученически спорт и туризъм. Навършвайки неотдавна 30 години, днес тя е основният обект на ТД „Паничище“. Над 350 000 души са получили подслон тук. Изграждането и стопанисването на дом в планината за една организация е гаранция, че тя ще пребъде. Това е твърда стъпка в бъдещето.

След построяването на х. „Пионерска“ се увеличава потокът от екскурзионни групи, които минават по рилските туристически маршрути. Стотици са организирани от дружеството ученически екскурзии.

Обикновено маршрутите са съобразени със 100-те национални туристически обекта. Днес над

1650 души са носителите на значки – „Опознай родния край“, „Турист на НРБ“ и различни степени на значката „100 национални обекта“. В последните години традиционни стават екскурзиите, организирани за почиващите в Сапарева баня. В тези екскурзии са взели участие над 4000 души. Хора от различни краища на България, дошли тук да се лекуват, отварят очи за красотите на региона. Особено са впечатлени от циркуса на Седемте рилски езера, спомени за който отнасят завинаги в сърцето си.

ПОХОДИ, ПОХОДИ...

Първият организиран туристически поход е през 1959 г. по маршрут: Сапарева баня – с. Яребковица – Верила – Витоша – Черни връх – София. Участват 35 ученици от гимназията с ръководители Димитър Димитров и Драга Рафаилова. Година след това, във връзка с откриването на новата хижа „Скакавица“, участниците в похода са 650 човека: работници, служители, ученици се, които се радват на красивата долина на р. Скакавица и Скакавишкия водопад. Дружеството участва с организираните туристически групи и в Националния туристически поход по стъпките на Ботевата чета. Старите черно-бели снимки пазят спомена за организирани женски походи из Рила, които обикновено завършват на Паничище и Сапарева баня. На тези срещи се организират туристически вечери с викторини, срещи с жени активистки; пееха се песни, играеха се народни хора. Туристите от Сапарева баня още помнят истинското изпитание по ръба на Кочето в Пирин, срещата с еделвайсите, прекрасната гледка към природния резерват „Баюва дупка“ и др. В чест на 90-годишнината на орга-

низирания туризъм в България туристите провеждат седемдневна експедиция за покоряване на шейни спорт в България започва на х. „Пионерска“, три обекта на дружеството са включени в националния хижен фонд – х. „Ловна“, х. „Пионерска“ и ТС „Верила“. През 2008 г. х. „Пионерска“ е определена като национален обект с особена значимост за развитието на социалния туризъм. През юбилейния период в обектите на дружеството са ношували над 1 милион туристи. Над 450 000 местни туристи са участвали в различни туристически прояви. По някое време ТД „Паничище“ е брояло 4000 членове... Дай боже да настигне тази цифра и да я надмине в следващите 50 години!

С МАШИНАТА НА ВРЕМЕТО

се призоваваме отново на поляната през х. „Пионерска“, където ТД „Паничище“ чества своя половинвековен юбилей. Организаторите са подготвили богата програма за своите гости, а те не са малко. Туристи от Дупница, Кюстендил, София, Перник, Банско, Разлог, Ловеч и др. са уважили поканата на председателите на ТД „Паничище“ – Йордан Ранчов. Гости на тържеството са изпълнителният секретар на БТС Венцислав Удев, кметовете на Дупница и Сапарева баня – Атанас Янев и Сашо Иванов, председателят на ОбС Дупница – Явор Тодоров, депутатите на ГЕРБ и РЗС – Емил Гуцеров и Димитър Чукарски, и др. Тук е и основателят на ТД „Паничище“ - 82-годишният Димитър Димитров. По време на тържеството са наградени 15 туристи-ветерани и деятели. Най-високото отличие на БТС - медал „Алеко Константинов“, е връчено на заслужилите туристически деятели Йордан Ранчов, Димитър Димитров, Крум Кончов, Васил Коритаров. Самото дружество получи плакет и поздравителен адрес.

Трудно е днес да се изброят стотиците организирани излети и двудневни походи до близки и по-далечни красиви места на Северозападна Рила. Искрата, която палват неколцината ентузиаста преди половин век, днес е превърната в масово движение с множество последователи. В походите участват хора от всички възрасти, но най-активни са младите. Незабравими ще останат изкачванията на вр. Мусала и вр. Вихрен, х. „Рай“ и вр. Ботев, Снежанка, Мальовица, Харамията, Кабул и десетки други. Походите бяха организирани в чест на кръгли годишнини, свързани със славната история на България и Българския туристически съюз.

Туристите от Сапарева баня винаги са били ревностни читатели на в. „Ехо“. В отделни години абонатите са достигали до 180 души, а дружеството е било окръжен първенец в конкурса по абонамент.

АКО ТЕГЛИМ ЧЕРТАТА

ТД „Паничище“ през годините развива активна спортно-туристическа дейност. Дружеството има известни туристически обекти – х. „Ловна“, х. „Пионерска“, Туристическа спалня „Верила“, х. „Скакавица“ и др.

Инициатор е на: съборите в Паничище; развитието на ски спорта в Сапарева баня започва с първите ски лагери на х. „Ловна“ от 1962 г.; развитието на шейни спорта в България започва на х. „Пионерска“; три обекта на дружеството са включени в националния хижен фонд – х. „Ловна“, х. „Пионерска“ и ТС „Верила“. През 2008 г. х. „Пионерска“ е определена като национален обект с особена значимост за развитието на социалния туризъм. През юбилейния период в обектите на дружеството са ношували над 1 милион туристи. Над 450 000 местни туристи са участвали в различни туристически прояви. По някое време ТД „Паничище“ е брояло 4000 членове... Дай боже да настигне тази цифра и да я надмине в следващите 50 години!

Нина Мишкова
Даниела Стоименова
Снимки авторите

Загърбвам „Сълзата“ – последното от Седемте рилски езера – и поемам по пътеката към Раздела. Зад мене остава Езерният връх и групата туристи, които оставих на него. Някои от хората вече звъняха по GSM-ите си, за да се похвалят къде са; други изпробваха гласовете си и ехото, а трети просто се радваха на гледката. Обичам тоя малък връх – едно от малкото места, от което може да обгърнеш с поглед и седемте езера наедно. Обичам го и заради каменните пирамиди, издигнати по челото му. Всяко камъче, положено върху тях, е едно желание, една молба, една молитва към Бога. Пирамидите превръщат неусетно туристите в поклонници, а върха – в свещен. От него хората търсят връзката с небето. Обичам го самотен, без хора, когато мога да се порадвам на гледките и да положа моето камъче-желание в краката му.

И все пак целта ми днес не е Езерният връх. Бързам към Мальовица. През последните години бях изкачвал и Езерния връх, и Мальовица на няколко пъти, но повече от трийсет години не бях минавал по пътеката, която ги свързва. След Раздела се качвам бързо по билото на връх Иван Вазов. В миналото е носел името Дамга. Според едни, защото е бил белег (дамга), граничен стълб за имотите на Рилския манастир. Върхът затваря входа към прекрасната долина, която се открива на запад – в дъното ѝ е хижа „Иван Вазов“. Днес долината е позната под името Голямата Мокрица. В миналото я знаели като Голямото Пазар дере – в нея е ставал най-големият пазар на добитък между Беломорието и Тракия. След като купували добитъка, стопаните го изкарвали от долината към върха и там го белязвали с дамгата на новия собственик.

На юг от хижата синее грамадата на Калините. Колкото пъти съм поглеждал към тия върхове, толкова пъти в съзнанието ми е изплувала представата за Хаоса преди сътворението. Върху захвърлените и застинали в абсолютен безпорядък камъни и скали се откроява една очовечена линия – стената на Карагьол (Черното езеро). То е свързано с язовир „Калин“ – най-високо разположения язовир на Балканите, който се крие от другата страна зад билото. На изток от върха виждам широкия планински гръб, който изкачва стръмно към Мальовица. Отляво – дъното на Урдиния циркус. Неговите езера ще ме съпътстват през целия път, докато обхождам циркуса. След тоя поглед от върха поемам по пътеката... Някъде по среда-

та между връх „Вазов“ и Мальовица изкачвам поредния връх. В миналото е наричан Друшлявишки, по името на реката, която се ражда под него. До пътеката на върха се издига скромнен паметник. На него – надпис: „Никола Додов“. Под името – друг надпис – „Дупнишкият Алеко“.

Учителят от Цариброд
Мнозина, стъпили на върха, вероятно си задават въпроса относно заслугите на човека, чийто паметник стои на върха и на когото хората са дали името на великия Алеко. Н. Додов е роден на 21 юни 1873 година. Останал твърде рано кръгъл сирак, малкият Никола е взет за послушник и ученик в риломанастирското училище. След близо четиригодишно обучение по

така по името на близкото до него село Поганово. Иначе е посветен на свети Йоан Богослов. Намира се на десетина километра от Цариброд по поречието на река Ерма. Основан е в края на XIV век от деспот Константин, управител на Кюстендилското княжество. И с архитектура, и със стенописите си, и с известния поменик на българските царе, манастирът и днес е едно категорично доказателство за принадлежността на тия земи към България.

Та тъкмо натам повел групата туристи Алеко. Преносували в Цариброд, но на другия ден се явило затруднение. Никой не бил сигурен откъде да минат за манастира. Тогава на помощ се при-

затова по-късно в спомените си той пише, че още оттогава се поражда у него желанието да обходи всички неизвестни за него кътове на българската земя.

Скоро Додов продължава образованието си във Вишето училище (Софийски университет) в София. Прилежно изучава философия и педагогика, но любовта към природата и планините не му дава мира. Затова през време на следването си работи върху идеята за създаване на релефни карти на някои от нашите планини: Осогово, Влахино, на част от Родопите и, разбира се, на любимата му Рила. Една от неговите карти – първата релефна карта на Рила, изработена през 1903 г., и днес се пази

карва, прочиства и маркира пътеки в Рила; организира екскурзии до различни градове из България и срещи с тамошните туристи. Додов не е забравил първия урок на Алеко: за връзката на туризма с историята, на красотата на природата ни – с българския дух. Защото тая земя е българска. Затова дружеството си поставя задача да направи „не само нашите живописни местности общоизвестни за всеки българин и чужденец“, но също така и всяка наша историческа забележителност. Скоро към туристическото дружество се изгражда археологическо дружество „Царичина“. То има за задача да проучва историческите забележителности в района, а членовете му – да събират археологически материали, които са нужни за съграждане основите на бъдещ музей. Додов е не само един от активните му членове, но поддържа връзка с видни наши учени, които насочват методически работата на археологическото дружество. През 1912 г. туристическото дружество в Дупница става домакин и организатор на XII редовен национален туристически събор. Предоставянето на такова домакинство от страна на Централното настоятелство на БТС е по същество висока оценка за работата на дружеството и на неговото ръководство.

Заради стенографските си умения през годините на войните (1912–1918) Додов е мобилизиран като военен писар на фронта. Възстановено отново след войните, дружеството се връща към живот.

Додов отново поема председателстването му. Една от първите идеи, които се раждат в главите на уморените от войната мъже, е за изграждане на хижа. През 1919 г. дружеството основава фонд за набиране на средства за изграждането ѝ. Две години по-късно – на 10 юли 1921 г., се прави първата копка. След година – на 2 август 1922 г., хижата е открита. Пред хилядното множество след осъществяването на хижата първата дума по заслуга е неговата. След него приветствени думи към хората отправят представители на БТС и туристически дружества от страната, представител на царя, кметът на Сапарева баня.

В следващите години Додов е навсякъде: сътрудничи на различни вестници и списания, пише своя ръкопис за Рилския манастир, работи в археологическото и стенографското дружество, пее в градския хор, свири в мандолинния оркестър, участва в гимнастическото дружество... Той провежда активна дей-

ност в работата на различни комисии и комитети: за издигане на паметник на загиналите във войните, за снабдяване на Дупница с вода, за откриването в Дупница на занаятчийско училище... И навсякъде неговият принос е съществен. Додов е от ония широко скроени хора, които се чувстват притеснени, ако се ограничат само в една област. И все пак има една „деятелност“, която му е легнала на сърце – тая, свързана с развитието на туризма. За него той е философия, която облагородява човека и го прави социално активен. В една от статиите си Додов очертава кодекса на туриста. Още от първата му точка „Никой да не жали труда си за идейна обществена и отечествена полза“ лъха безкраен идеализъм. Той прозира и от всяка следваща точка, от всяко следващо изречение. Той очертава идеализиран образ на туриста, в който е възпътен опитът на Додов като педагог. Има такава рядка порода хора, които съзират доброто у всеки човек. Или съумяват да го извлекат от себе си и другите, за да направят света около себе си по-радостен и по-добър. И Додов е от тях. Въпреки външната строгост и сдържаност, въпреки ерудицията, които налагат почит и уважение, той винаги е готов да направи нещо за другите. Учениците му с огромно нетърпение очакват всяка негова усмивка, с която той скъсява дистанцията и ги допуска до себе си. „Беше много сериозен човек и рядко се смееше – пише един от тях. – Но когато се засмиваше, всички в класа се засмивахме с него.“

През 1963 година неговите следовници кръщават рилски връх на него – именно Додов връх. Върхът, на който бях спрял за кратка почивка. За да напомнят на поколенията за оная връзка, която съществува между него и планината приживе. Каквото и да е правил през своя живот, едно в него е оставало постоянно – любовта му към планината. Докато има „Додов връх“, неговите стъпки ще отекват из Рила и духът му ще витае над нея. Както пише един негов биограф – не само защото „до края на живота си той бродеше и изучаваше любимата си Рила планина“, но и защото хора като него направиха Рила по-позната и по-достъпна за всички нас.

С благодарност!

Страхил Гувийски, главен експерт в ДНП „Рила“

Новият телефон на Посетителския център за национален парк „Рила“ в Паничище е: 0701/40 757. В Посетителския център за национален парк „Рила“ е подредена изложбата „100 години организиран туризъм в Дупница“.

Чие име носи Додов връх и кой е дупнишкият Алеко

Знайно и незнайно за Рила

настояване на монасите той продължава да учи в самоковското духовно училище. Когато завършва, Додов се завръща отново в училището в Рилския манастир – тоя път като един от най-младите му учители. На следващата година Додов се явява на изпит в педагогическото училище в гр. Кюстендил и получава правата на редовен учител. От 1894 г. младият Додов е учител в Цариброд – днешна Сърбия. Паметна се оказва 1895 година. Тогава през Цариброд минава Алеко Константинов като водач и организатор на една от първите екскурзии на софийските туристи до Погановския манастир. Манастирът се нарича

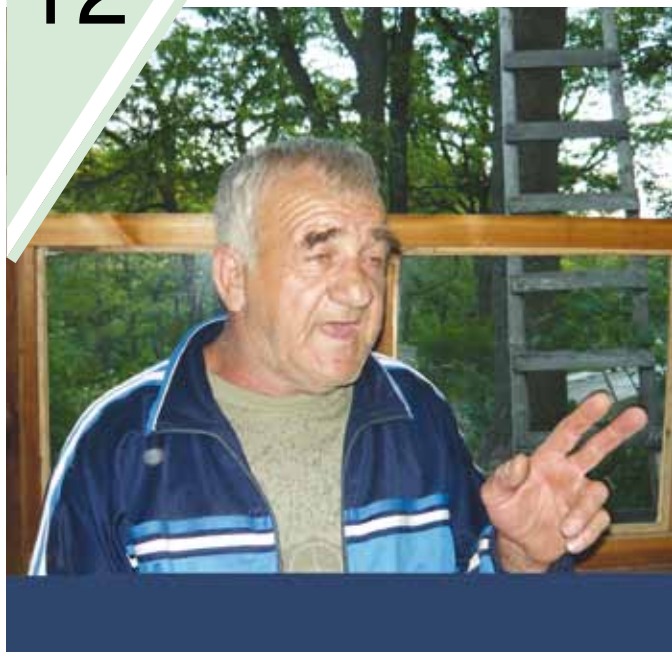
тичал младият Додов. Той вече добре познавал близките до Цариброд околности и поел водачеството. От тая екскурзия е останал не само

в сбирката на Софийския университет, а друга е във фонда на Дупнишкия музей. След дипломирането си Додов учителства в Бургас, но Дупница

словесен портрет на Алеко, обрисуван от Додов. За младия учител Алеко е не само виден писател. Той е и увлекателен разказвач, и познавач на българската история. Додов обръща внимание на разказа на Алеко за историята на манастира и на църквата му и че „последната е построена от един български владетел през Второто българско царство“. Всички се заинтересували и отишли да я разгледат повторно. Срещата с Алеко е повратна за Додов и предопределя цялата му по-нататъшна съдба.

Патъо Бътовски, секретар на ТД „Буная“, Панагюрище:

Горди сме, че го имаме в нашите редици! Петър Кеков е един безкрайно волеви и упорит човек, който показва, че трудни времена могат да споделят всеки от нас, простосмъртните. Трудните времена обаче отминават, а силните хора остават.

Член е на ТД „Буная“, Панагюрище, от 1965 г. Оттук започва и неговата туристическа дейност. Участник е в редица регионални и републикански походи. Като председател на общинското дружество на инвалидите в Панагюрище се включва активно в мероприятията на инвалидите в страната и в чужбина. Макар и с протези, Петър Кеков не престава да се занимава с туризъм, доказвайки, че въпреки проблемите човек не трябва да се отказва от живота и постоянно да се бори за него. В продължение на една година изкачва шест планински първенеца, участва в редица регионални и републикански походи. Награждаван е с грамоти и награди от БТС и ТД „Буная“.

От 2003 г. до сега е наемател и хижар на хижа „Оборище“ и като такъв желае да остане до края на живота си. Като наемател, той се зае, въпреки здравословното си състояние, да ремонтира хижата. Всички материали и ремонтните работи е осигурил и извършил сам, с малка помощ. Доказвайки още веднъж, че за човешките възможности и желанието да се бориш с трудностите, за да постигнеш своите цели - няма граници!

Вече на години, Петър Кеков посреща туристи от цялата страна, дошли да се поклонят пред паметника на участниците в Първото Народно събрание на Оборище. Винаги усмихнат и госто-приемен. Не желае да му се отправят хвалебствени думи и си остава все същия скромнен и вежлив човек, готов за най-трудните начинания.

За Петър Кеков може да се пише много и пак ще бъде малко, за да отрази богатия му и драматичен житейски път. За тези, които са имали щастието да се запознаят с него, той е един волеви, упорит човек, който с цената на неимоверни усилия постига набелязаното. Пример за доброта и човечност.

ПЕТЪО ЗА СЕБЕ СИ И СВОЯТА ДЕЙНОСТ

„От 13 години съм първи в моята група на всички maratoni, в които участвам“ - така започва разказа за своята спортна кариера панагюрецът Петър Кеков, който повече от две десетилетия живее с ампутирани крака. „Заради състезанията се качих и на инвалидна количка, която иначе не ползвам“ - споделя 58-годишният мъж, който има волята да участва и побеждава и в други силови спортове за инвалиди. Прочул се е и зад океана, чак в Америка, където всяка година го канят за полумаратона в Ню Йорк.

Най-големият удар в живота на Петъо е трагедията през 1985 г. (преди близо четвърт век), която го оставя без крака. Петър Кеков работел като началник на влак. В злополучния ден бил на гара Филипово в Пловдив. Композицията се движела бавно - с 32 км в час, и той решил да слезе в дви-

За Петър Кеков – с възхищение и любов

Трудните времена отминават, силните хора остават

жение, защото тренирал и бил силен. „Когато скочих обаче, видях, че отзад идва друг влак, който щеше да ме премаже, спомня си машинистът. Спасил си живота, хвърляйки се под собствения влак, който му отрязва краката до колена. Сам си дал първа медицинска помощ - докато пристигне линейката, бил превързал краката и изпушил цигара...

„Не знам какво е болест след трагедията с влака и не пропускам спортно състезание. Започнах с тенис на маса, където в моята група с колички съм най-добрият, първи съм в хвърлянето на копие и диск. Във вдигането на тежести съм на второ място. На гюлле съм втори-трети. Много обичам да играя баскетбол, но все не можем да си направим отбор на инвалидите, защото нямаме добра организация“. И тук той не пропуска да спомене за високото си самочувствие, че е от Панагюрище. С родния си град Петъо се хвали и в Америка, където два пъти е бил на маратон. През 1995 и 1996 година участва в полумаратона,

който се организира всяка година в Ню Йорк. Първия път на 6-о, а втората година - на четвърто място, изминавайки 42-километровия маршрут за 2 часа и 95 минути. Междувременно участва и в маратон в испанската столица Мадрид, където се класира осми. Две години Петър Кеков се готви и за 125-километровия супермаратон в Гърция. Понеже на терена има участък с наклон, тренира на терен с денивелация от Пазарджик до Панагюрище и обратно и се справя успешно. С количката пътува до София и Пловдив, като разстояние от 232 км взима за 32 часа. „За 10 часа и половина минавам 125 км“ - казва Кеков. Въпреки високите си постижения обаче не успява да убеди гърците да го допуснат до участие в маратона. „Заради мен не искат да променят регламента, който не предвижда участие на инвалиди“ - съжалева прочутият панагюрец, който не е пропуснал маратон в България. На терена излиза със собствено-ръчно изработена количка, с която участва и в състезания по теглене на ремар-

ке. „Мога да возя 16 души в ремарке към количката. Рекордът ми е тон и половина“ - признава Петър Кеков.

С ПРОТЕЗИ НА ШЕСТ ПЛАНИНСКИ ВЪРХА

„Когато останах без крака, първата ми мисъл беше за туризма. Не можех да си представя живота без катеренето по планините и превземането на върховете. Дадох ми инвалидна количка още в болницата, но след като два пъти паднах от нея, си обещах, че ще прохода. Освен това в планината количката не върши работа“ - обяснява панагюрецът, който прохода с протези три месеца след трагедията. – „През октомври влязох в болницата, а за Нова година си бях вкъщи и ходех с изкуствена става, която си направих сам“. През пролетта на 1986 г. той прави първия си преход с протези от Панагюрище до местността Панагюрски колонии. Разстоянието е около 20 км. Постепенно си поставя по-високи цели и две години след катастрофата започва да изкачва върхове. „Две години след катастрофата изкачих шест върха в България. Остана ми само Мусала“, казва Петър Кеков. Сили и смелост има, но не му достигнали средствата, необходими за дългия планински преход.

СТОПАНИНЪТ НА ХИЖАТА НАД ОБОРИЩЕ

Преди време предприемчивият панагюрец отворил за туристи бившата хижа „Оборище“ в едноименната местност в Стара планина. „Взех постройката, която през годините беше ограбена и се рушеше, под аренда“ - обяснява Петър Кеков. С двете си ръце и с помощта на двамата си сина и зет си той се захванал с ремонта, който финансира сам. „Изтеглил съм заем от банка, с който успях да закръпя хижата“ - казва Кеков, който има още много работа по постройката. Инвалидът вече е сложил стъпала към туристическия дом, който е високо над пътя. Петъо сам е прокопал 40-метров канал за водопровод. Направил е баня и тоалетна, каквито преди е нямало в сградата. „Идеята ми е тук да идват всякакви хора, включително и инвалиди. Затова спалните, столовата и сервизните помещения са пригодени за хора с увреждания“. С него в планината живеят котаракът Пешо и предамата немска овчарка Рекс. „Ще науча кучето да следи за огньовете, които небомислено туристи палат в планината и така ще предотвратя много от пожарите“ - обяснява другата си идея Петър Кеков. За посетителите на хижата пък той е направил специални места за барбекю и лятна кухня. През пролетта приема гости, които идват на поляната край хижата само за пикник, а също - да чуят сладките му приказки и видят приветливата му усмивка...

Грижовен, добронамерен и гостолубив - Петър Кеков е пример за това, какъв трябва да бъде истинският хижар, стопанин на туристическото имущество в планината.

Ники Костова
Снимки Васил Костов

Незаконна сеч заличи цяла гора

От години се говори за незаконна сеч и съмнителни сделки с гори и дървен материал. Досега обаче не бяха известни случаи с масово изсичане на дървета. Тъжният пример идва от района на Омуртаг. Незаконна сеч заличи почти цяла гора край селата Горна Хубавка и Бостан. Гората е почти унищожена, а свидетели за вандалската сеч са близо еднометрови дънери, които стоят като надгробни паметници. От много години там масово се изсичат дървета. Хората са вдигнали ръце от ромите, които късно през

нощта и рано сутрин идват от Омуртаг. Хора от селата споделят, че често първото нещо, което чуват сутрин, са звуците от секирите на браконьерите. С каруци дървосекачите извозвали материала към града, където го продавали на събрата си или на фирми, които търгуват с дърва за огрев. Сега от дъбовата гора не е останало почти нищо, защото девет от десет дървета са отсечени. В гората се вижда, че вандалите взимат със себе си само стеблата на дърветата, а окастрените клони оставят там. /БГНЕС

Жители на квартал си направиха хижа

Хижа в планината Голо бърдо построиха със собствени сили и средства жителите на пернишкия квартал Калкас. Тя е оборудвана с всичко необходимо. За тези, които решат да преспят, има пет двуетажни легла и печка. Хижата е отворена винаги,

ключът стои на видно място и всеки може да влезе, когато пожелае. Недалеч има чешма, която също е изградена от жители на квартала. На 20 минути пеша от хижата пък е старо изворче, което според поверието пуска вода само на праведници.

Хижа „Беласица“

През миналата година х.„Беласица“ бе реновирана и този сезон ни изненада с много добри условия. Хижата разполага със 70 места, всички стаи са със санитарен възел, има и 4 апартамента. Ресторанта също е ремонтиран и предлага добра кухня с богат асортимент. Предлагат също и местни специалитети.

Х. „Беласица“ е изходен пункт за много маршрути по Беласица. Отстои на 1,30 часа от х.Конгур и може да се ползва за нощувка при едноместни екскурзии до Солун и други маршрути в Гърция.

За резервации и информация на телефоните на Информационния център на БТС.

В Чирпан туризмът

е на почит

Неотдавна ТД „Средногодец“ – Чирпан, отпразнува 90-ата годишнина от създаването на организираното туристическо движение в уникалния, вписал се в историята ни град. Гостите бяхме приятно изненадани от това, че да уважат тържеството, дойдоха всички важни първенци, начело с кмета. Най-радостното беше, че залата бе изпълнена освен с местни интелектуалци и известни ветерани, най-вече с млади хора, някои от които още деца.

Едно прекрасно момиченце откри събранието не със скучно казионно слово, а със стихове. Самият доклад на сегашния председател Георги Жеков, адвокат по професия, бе придружен с мултимедия филм, който нагледно илюстрира последните походи на туристите и прелестите, които са останали в спомените и сърцата им. Всъщност още с влизането по цялата продължителност на коридора към най-престижната в града зала, където се състои нестандартното тържество, гости и домакини можеха да си създадат необходимата нагласа и да „влязат в темата“ емоционално приповдигнати от висококачествената изложба с фотоси, запечатали за времена и поколения историята на дружеството, днешните дела и природните красоти, впечатлили тукашните туристи.

Докладът също беше нестандартен и впечатляващ. Разбира се, не липсваше в него богатата история на дружеството, заслугите на местните ентузиастични през годините, но всичко това бе поднесено преди всичко на фона на един задълбочен разбор на грешките на съвременната цивилизация, които отклониха вниманието ни от природата и се отразяват все по-пагубно на човешкото здраве и развитие.

Докато на стената с цялата си достолепна хубост се редяха пейзажи от уникални девствени местности, посетени от туристите през последните години, анализът на докладчика стряскаше съзнанието

и караше да се замислиш накъде сме тръгнали. Антропогенните характеристики на 20 век според последните изследвания плашат. Доказано е, че днешното човечество прекарва 70-80 на сто от живота си в обездвижено състояние - било то пред компютъра, на масата, зад волана, на бюрото... Като прибавим и застрашителните цифри на замърсяванията на въздуха, естественият резултат е намаленият обем на белите дробове. Една трета от нашите съвременници дължат своите хронични заболявания именно на обездвижения си живот. Това е най-пагубно

за децата, возени в колички и коли, оставени на воля пред компютрите, в затворените помещения на лица и библиотеки...

Проблемът е много голям и не е случайно, че още от ученическата скамейка има хипертоници. Намаленият имунитет, затлъстяването - това са едни от най-сериозните проблеми на нацията ни днес. Непростимо е да ги подценяваме. Това стана повече от ясно на всички присъстващи в залата и не беше трудно посланието на докладчика да обедини всички. Защото вече и децата знаят, че отговорът на всички тези проблеми на

съвременната цивилизация е един - спорт и туризъм!

На фона на този анализ, който мотивира убедително днешната роля на БТС, още по-голяма изглежда националната заслуга на създателите на туристическата идея у нас. Ясно е, че тези, които са я родили, неслучайно са били в елита на нацията ни - прозорливи и отговорни пред бъдещето интелектуалци. На това се спряха и чирпанските туристи, отчитайки извървения път. Те с гордост споменаха имената на своите съграждани Михаил Шумналиев - висш чиновник, Стоян Заимов - учител, и Христо Гарванов - аптекар, които са между учредителите в оня паметен 27 август на 1895 г. на Черни връх. Те пренесли в своя град идеята на Щастливеца. Гордостта на чирпанлии не е малка, че още в началото на 20 век не друг, а младежта от Чирпанската гимназия, организирана от Антон Геренов, през май 1919 г. учредява юношеско туристическо дружество, кръстено на средногорския връх „Самодивец“. Целта е да допъл-

ва възпитанието, да създава хармонично развити личности, да култивира добродетели и стремеж към „просветна чистота“. По-късно, през 1926 г., същите, вече пораснали младежи, създават в Чирпан клон на тогавашното БТД. Кръстили го „Меричлерски извор“. Двете туристически дружества съществуват до 1945 г.

След кратко прекъсване на 11 октомври 1957 г. се създава днешното ТД „Средногодец“ - наследник на традициите и делото на първенците. Днес е самостоятелно юридическо лице, пълноправен член на БТС.

... Докато юношите от „Самодивец“ започнали с местни излети, порасналите членове на „Меричлерски извор“ тръгват да покоряват върхове като Мусала, Персенк, Вихрен, Юмрукчал (Ботев). Техните продължители, членовете на днешното ТД „Средногодец“, организират походи из цялата страна и няма планина, която да не са посетили. Дружеството организира за първи път в страната 18-дневен поход по билото на Средна гора, поход „Четири планини“ - Витоша, Верила, Рила, Пирин, Чирпански поход „Ком - Емине“... Активно е в национални и окръжни мероприятия. Последните години разшири дейността си, като включи и велосипедния, во-

дният туризъм, както и туристическото ориентирене. Създава и поддържа туристическа маркировка. Туристите с гребла се проявяват на водни походи по Марица и Дунав, както и на язовирите. Но най-големият успех е, че чирпанлии са успели да заразят с туристическата идея всички възрасти и вече семейно участват в многобройни екскурзионни летувания. Няма по-добър начин да се възпитава едновременно у децата общочовешките ценности и любовта към природата. Местните дела доказват това - чирпанските туристи през годините са залесили м. Ятач и Памуклука. Тяхо дело е прекрасният градски парк, дори фонтанът в него. Средствата за тези обекти са от дарения и членски внос. Плувният басейн (плажът на Текира), който помнят по-възрастните, е стопанисван от дружеството до 1947 г. И също е дело на туристите - някогашните ентузиастични от „Меричлерски извор“, подкрепени от дружеството за закрила на децата. В името на извънградския отдих, с дарения и доброволен труд, местните туристи, подкрепяни от цялата обществено, построяват и хижа „Каваклийка“. Прохладният пояс от борове и брези край нея са спомен от не една бригада. Над 55 пътеки наоколо, маркирани с любов, са дар на чирпанските туристи за гостите на техния край.

Имената на заслужилите са много. Тук всички ги знаят и почитат. От общонационален мащаб е важно да отчетем резултата. А той заслужава уважението ни, защото е сериозен - идеята живее в млади и стари, традициите продължават. И не че няма и проблеми и какво повече да се иска, но дотук не е малко това, че благодарение на усилията и заслугите на местните туристи и общината през 2006 г. Чирпан влезе в списъка на 100-те най-важни туристически обекти на страната ни...

Емилия Бахарова

една миризма разстояние от другия турист.

Добре е раницата да е на опашката. Човек е най-як там. Препоръчително е да имаш и тояга върху раницата - може да потрѣба. Но ръцете трябва да са свободни, като крила... Като слизаш и се качваш, тялото, тазът - центърът на тежестта, да е в синхрон с големите подколени крачни мускули. Затова, като слизаш, първо клекни и ритни, за да си почива триъгълният мускул. И пази капачките на коляното!

Иначе, планината е живот! Така че, скъпи приятелю, стягай раницата и давай напред. Ще усетиш със сърцето и душата си паметното послание на Щастливеца - опознай Родината, за да я обикнеш. Бих прибавил, не само Родината, животът ще ти стане по-скъп, ако прибавиш към него ухаието и прелестите на планината.

Подготви се добре и на добър път! Ще се срещнем нейде по пътеките...

Инж. Радослав Главчев,
разпространител
на в. „Ехо“

Тръгни подготвен и - на добър път!

Аз ходя. Предполагам че и ти, драги читателю, обичаш пешеходния туризъм. Думата туризъм идва от френското тур - обиколка. Ставаш от топлото си легло и някой бръмбар в теб или извън теб ти казва: тръгвай. През деня, а и през нощта, къде ли не можеш да отидеш. И същевременно да видиш, да вземеш, да донесеш - било то ябълки, било идеи. Да разсееш грижите си. Всичко е лично, зависи от свободната ти воля...

При всички случаи човек тръгва воден от главата си, от мисълта и волята си. Ходи извън дома си, извън обичайния си път, извън познатите улици и ресторанти... извън задимените с пот и парфюми стаи, за да помирише върховете и да вдъхне от живееца на потоците.

Но запомнете - ако нямате опит, ще ви пати главата или от малкото дрехи, или излишъците, които сте взели. Затова помнете правилото - в раницата за Витоша е добре да има един резервен потник и една ризка. Може и едни чорапи, ако се съмнявате в обувките си. Защото има поговорка: главата може на хладно, тумбакът - на гладно, но краката трябва да са на топло. Така че логично е за Рила, за 3-дневен поход, да имате резерв от поне 2 чифта чорапи, 2 ризи и 2 потника, пуловер, фанела, яке и дъждобран. Докато се движиш, никога няма да изстинеш. Изстива се, като стигнеш. Ходил съм 100-200 пъти до Черни връх - посинял пристигам, но като влята при Ганка на върха и се облека с риза, пуловер и яке - нищо

ми няма. Организмът трябва да се приучи да издържа и на студ, и на глад, но връщането към нормалното темпо е задължително да става навреме. Когато стягаш раницата, имай предвид, че дори автомобилът не върви без гориво. Дори да си решил да отслабваш, пак трябва да носиш нещо за ядене и пийване. Първо, туристът винаги трябва да носи вода. В Пирин през зимата дори „огнената вода“ е задължителна, макар и в минимални количества. Може да е 30-грамова бутилчица - но носи я със себе си. Може да послужи за лекарство. За хапването е по-сложно. Тръгваме компания. И какво като съм водач - всеки да вземе по нещо, а то накрая ясно, че трапезата ще бъде обща. Но в отговорностите на водача непременно

но влиза задължението да преброи хората, които потеглят на похода, и да ги брои след всяка спирка и почивка. Особено ако условията са по-сурови. Когато сме в планината, като че ли ставаме еднакви. От друга страна - много хора, нарави всякакви. Някой го заболи зъб, друг не влиза в настроение, започва да досажда с оплакванията си от шефа или от жената, дето го разлюблила... А редно е да вървиш и да млъчиш. За да може природата да те излекува от всички болести и да ти вдъхне сила да издържиш на новите неприятности, които животът ще ти поднесе след похода. Планината и разходката в нея са ни дадени, за да се разтоварваме душевно и физически, да се учим да оцеляваме с помощта на природата.

Важни са и правилата как да ходим. Добре е скоростта да е равна и нагоре, и надолу, и по гладък терен. Пулсът ни трябва да е равен. Все пак с всяка група трябва да има малка аптечка, всеки мъж трябва да си носи освен ножчетата за бръснене и по едно чисто и ново за евентуална „хирургическа“ намеса при убождане с трън или нещо подобно. Добре, тръгнахме. Двадесетина сме. Има някои лепки, които те задължават да слушаш какво е ял, защо не е спал, кой го мрази... Това са психовампери, които могат да те лишат от най-хубавото - да чуеш и усетиш мелодията на гората. И още нещо - всеки има своя специфична миризма. А сме тръгнали да усетим Рила. Така че спазвайте старото пешеходно правило - на

Най-старият парк на Балканите в навечерието на неговата 75-годишнина

Да съхраним Витошката природа

Витоша е най-старият парк в България и на Балканския полуостров. Той е и сред най-старите защитени европейски територии. Обявен е през далечната 1934 г., само 25 години след обявяване на първия европейски национален парк в Швеция. Витоша е най-старият национален парк в страната (прекатегоризиран през 2000 г. в „природен“) и ще бъде представен на специална юбилейна изложба в Стокхолм, Швеция, на годишната конференция на федерацията EUROPARC. Конференцията и Общото събрание на федерацията всяка година се провеждат в различни европейски страни. Федерацията EUROPARC обединява около 300 специалисти от защитени територии, министерства, отговорни за защитените зони, и основните

европейски екологични организации. Това е един от най-значимите форуми, свързани с опазване на природата. Тази година конференцията ще се проведе под надслов: **„100 години национални паркове в Европа: споделено наследство - общо бъдеще“**

Поканата, отправена към администрацията на Природен парк „Витоша“, да представи на този международен форум най-стария български парк е едновременно признание и оценка за съхранената през годините витошка природа.

Опазването на биоразнообразието, разнообразните ландшафти на парка и постигане на устойчивост в развитието му би трябвало да е сравнително лесна задача, тъй като за него има дей-

ващ План за управление, одобрен от Министерския съвет през 2005 г. В Плана за управление на Природен парк „Витоша“ е направена оценка на защитената територия, определени са дългосрочните цели и ограничения, описани са най-подробно нормите и режимите за осъществяване на дейностите в парка и са указани оперативните задачи за опазване и ползване на територията му. Като първи и най-важен приоритет Планът за управление определя **опазването, поддържането и възстановяването на биологичното и ландшафтното разнообразие на Природен парк „Витоша“**.

Наред с голямото биоразнообразие, близостта на парка до столицата е сред големите му предимства. Той

предоставя на двумилionenния град и стресираните му през последните две десетилетия жители неограничено богатство – мигновено бягство от софийския шум и замърсяване и зареждане с енергията, която предлага тишината и красотата на планината.

През последните почти две години обаче върху Витоша падна сянката на инвестиционните намерения на „Витоша ски“ АД, насочени към модернизация и разширяване на ски зона „Алеко“. В средата на юли т.г. „Витоша ски“ АД дори организираха обществено обсъждане на проекта си. Модернизация на съоръженията наистина е необходима и като собственик „Витоша ски“ АД наистина трябва да се погрижи за това, но предлаганият проект предвижда изграждането на нови ски писти и съоръжения. Той предвижда и изграждането на огромен водоем за изкуствен сняг, което също е недопустимо и не е заложено в Плана за управление.

За незапознатите, ето какви са предвижданията на предложения от „Витоша ски“ АД план:

- седемкратно увеличаване на площите на ски пистите (от 19,3 ха на 142,8 ха);
- увеличаване площта на подзоната за развитие на ски спорт и туризъм в района на х. Алеко (от 147,6 ха на 224,6 ха);
- изграждане на изкуствен водоем на площ от

близо 9 декара на мястото на смърчови гори;

- двойно увеличаване площите на лифтове и влекаве и увеличаване на дължината им (от 17 на 21 км).

- изсичане и застрояване на 17 ха гори и 67 ха тревни и скални съобщества, опазвани в рамките на мрежата НАТУРА 2000. Дирекцията на парка изрази своето становище, че опитът на „Витоша ски“ АД с един подробен устройствен план, приет от архитекта на общината, да се подменя Общия устройствен план на столичния град (приет от Народно събрание) и Плана за управление на Природен парк „Витоша“ (приет от Министерския съвет), е неприемлив и създава опасен прецедент, засягащ бъдещето на всички защитени територии в България. Своята категорична позиция **ПРОТИВ** плановете за разширяване на ски зоната в Природен парк „Витоша“ и **ПОДКРЕПАТА** си за ръководството на дирекцията на парка в усилията му за спазване на законите на Република България изразиха: Българската федерация по катерене и алпинизъм, Българската федерация по спелеология, Българската асоциация ски свободен и екстрем стил, както и десетки неправителствени екологични организации.

Природен парк „Витоша“ е най-посещаваната защитена

територия в България. Той се посещава от над 3 милиона души годишно. Витоша е прекрасна и ценена от обществеността такава, каквата е. И ако някой има намерение да я променя, именно българската общественост трябва да каже тежката си дума.

Дирекцията на Природен парк „Витоша“ ще продължи да изпълнява Плана за управление на парка и да работи по изпълнението на приоритетните дейности, заложи в него.

Въпреки опитите да бъде оклеветено ръководството й.

Въпреки опитите да се омаловажи направеното от администрацията на парка.

Въпреки опитите на некомпетентни обвинители да дават оценки за значимостта на изпълняваните от Дирекцията на парка проекти.

Въпреки опитите да бъдат игнорирани вложеният доброволен труд и посветеното на Витоша свободно време на стотици доброволци, залешили десетки хектари поразени от ветровали и вредители паркови територии.

Усилията си струват. За нас и децата ни. И за техните деца.

И за да съхраним най-ценното и непреходното, което имаме – българската природа.

Юлия Михайлова, експерт „Връзки с обществеността“, Дирекция на Природен парк „Витоша“

Топлото облекло е на първо място по необходимост за всеки турист и планинар

Уважаеми читатели на вестник „Ехо“, драги туристи, колеги, БТС има десетки хиляди организирани членове, които бродят в планините на България.

Ръководството на БТС, след проведени разисквания с туристическите дружества по места, подема инициативата всички негови членове, които отдавна носят идеята на Алеко в сърцата си, да покажат своята принадлежност към БТС и организираното туристическо движение чрез специално поръчани дрехи за планина, които с гордост да носят при преходите си из красивата ни Родина.

Възползвайки се от опита на сходни планинарски организации в Австрия, Германия, Чехия и др., а също така, изхождайки от традициите на туристическото движение в България, ви предлагаме производството на наша българска фирма, която е утвърдена и на международния пазар.

На първо време, можем да започнем с поръчка на универсалните дамски и мъжки суитчери, окомплектовани с тениска, при следните цени и условия:

Дамски суитчер – шал-яка с бродерия „Еделвайс“ – 15,00 лв./бр. **Мъжки суитчер** – шал-яка с бродерия „Еделвайс“ и допълнителен външен джоб – 18,00 лв./бр.

Тениска, черна, с печат знакът на БТС – 4,00 лв./бр.

Всички цени са с включен ДДС.

Договорените цени са на база голямата заявка, която организира ръководството на БТС с цел поевтиняване на облеклото.

Заявките за закупуване на екипировката става във всяко туристическо дружество, член на БТС, като се посочи съответният размер и бройка, също и имената на лица-та, направили заявката.

IN MEMORIAM

Загубихме приятел и голям планинар

На 24.06. 2009 г. на 80 години внезапно почина **ИВАН МИШЕВ**.

Ние, приятелите му планинари, алпинисти и планински спасители, скърбим за тази раздяла.

Израснал в семейство, неразривно свързано и обичащо планината, Иван още като ученик – в края на 1947 г., се включва в курсовете и мероприятията на Българския алпийски клуб и става негов член. Като инструктор участва в подготовката на алпинисти и изграждането на секции и алпинистки клубове. По-късно това му става призвание. Неслучайно през 1953 г. е назначен за инструктор в Централния алпийски клуб на хижа „Вихрен“ в Пирин. По-късно участва в ръководството на много походи, състезания и др., с което актив-

но помага за развитието на алпинизма у нас.

Същевременно винаги е бил пример със своята скромност, всеотдайност и безкористност. Притежава званието майстор на спорта и много отличия и награди. Дълги години е бил председател на Градския съвет на БТС. Целият му трудов стаж преминава в активна спортна и организационна дейност.

Иване, няма да те забравим!

27 август (четвъртък)

11.00 ч. – пресконференция в София прес на ул. „Славянска“

28 август (петък)

17.00 часа - поднасяне цветя на морената пред Народния театър „Иван Вазов“, откъдето през 1895 година са тръгнали 300 души за Черни връх

29 август (събота)

Пристигане на групите от страната в района на хижа „Алеко“ -

Туристическа вечер на хижата

30 август (неделя)

8.00 часа – скоростно изкачване на Черни връх. Старт - билетен център на НДК. Организира се от Сдружение „Маратон“ и със съдействието на Столичната община и БТС. Заявки на GSM: 0888 350

Ден на туризма

На 30 август 2009 година (неделя) от 11.30 часа на Черни връх, Витоша, ще се проведе традиционното честване на Деня на туризма.

Тази година тържествата са посветени на 114 години от началото на организирания туризъм в България, 146 години от рождението на Алеко Константинов и 50-годишния юбилей на вестник „Ехо“

763 – Петър Панков

Контролно време: 5 часа

9.00 часа - Поход за изкачване на Черни връх - основен пункт: хижа „Алеко“

11.30 часа – поднасяне на цветя пред барелефа на Алеко Константинов

12.00 часа - концерт на Йодлеровия състав при хор

„Планинска песен“ и хор

„Иван Апостолов“ при ТД

„Калабак“ - гр. Петрич

12.30 часа – начало на тържеството на Черни връх

Участват туристическите дружества от цялата страна.

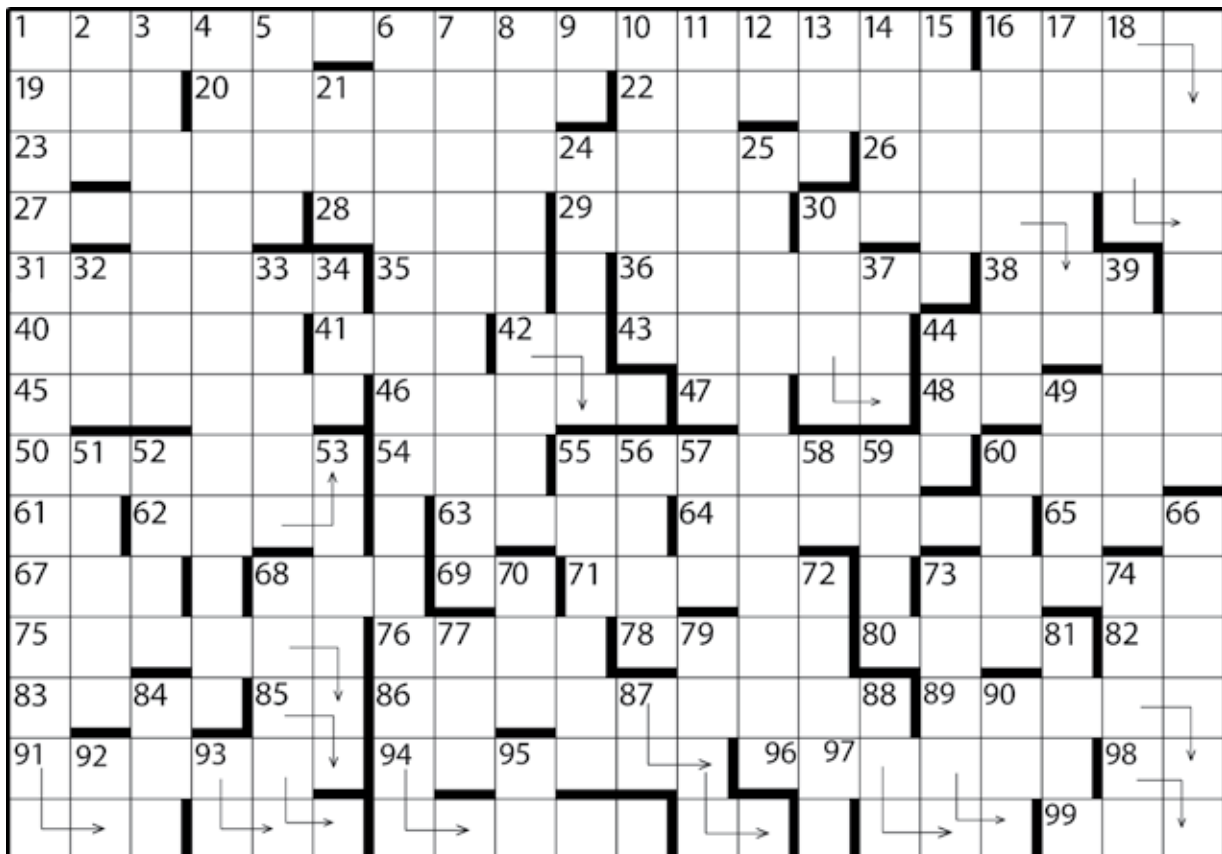

На павилиона на БТС ще се предлагат пътеводители и туристически карти на промоционални цени.

ВОДОРАВНО: 1. Археологически обект до Новозагорското с. Езеро - древни селища от бронзовата епоха. 16. Имената на наша алпинистка покорили Еверест- 2009 г. 19. Герой на У. Шекспир от трагедията „Отело“. 20. Европейска държава. 22. Старото име на Ботевградския проход. 23. Наш град. 26. Малки разкази от Циля Лачева. 27. Марка английски автомобили. 28. Ходила на месоядните животни. 29. Големи съдове за къпане. 30. Пратка от стоки с еднородни предмети. 31. Портнер. 35. Река в Япония, о-в Хоншу. 36. Вести. 38. Стихотворения за възхвала. 40. Една от посоките на света. 41. Световна организация. 41. Астронавт от САЩ – „Скайлаб 3“ 43. Град в Япония, о-в Хоншу. 44. Бивше предаване за култура по (БТВ) BTV. 45. Член на християнска религиозна община, основана в Англия от Дж. Фокс. 46. Филм на Иван Андон. 47. Спортно равенство. 48. Наш театрален и киноактьор (1934-2003) - „Нощем с белите коне“. 50. Голяма сибирска река. 54. Река в Испания. 55. Италиански кинорежисьори-братя - „Хаос“. 60. Малка рекичка. 61. Марка наши телефонни апарати. 62. Песен на Нона Йотова. 63. Импорт-педвижване на стоки и услуги от една суверена юрисдикция в друга. 64. Система от разположени в постоянен ред букви и графични знаци, за да се отбелязват звуковете на даден език. 65. Стил в поп музиката. 67. Град във Франция. 68. Река в Испания. 69. Град в Конго. 71. Френски математик (1813-1854), автор на полярната теорема. 73. Митра, носена от папите при официални церемонии. 75. Тропически дървета и храсти с красиви цветове, отглеждани у нас като декоративни. 76. Минерал, мазен на пипане, бял до бледозелен на цвят. 78. Роман от Блага Димитрова. 80. Наш шуплест шоколад. 82. Град в Русия. 83. Американски драматург - „Кой се страхува от Вирджиния Улф“. 85. Героиня на Шарлъш Бронте от романа „Джейн Еър“. 86. Роман от Емилиан Станев. 89. Джебел часовник, отмерващ часовете с удари. 91. Героиня на Орлин Василев от драмата „Любов“. 94. Тяло с пръчковидна и подковообразна форма от материал, който привлича железни и никелови предмети. 96. Пиеса от Йордан Радичков. 98. Опера от Георг Хендел. 99. Пустиня в Южна Азия.

ОТВЕЧНО: 1. Археологически обект в Новозагорско до село Дядово, разработен от български, холандски и японски специалисти – праисторически

ки селища и първите погребения на деца. 2. Робство. 3. Град в Украйна на река Ворскла. 4. Южната част от Сливенската планина. 5. Река в Индия. 6. Архитектурен обект до село Караново, община Нова Загора, където са открити седем последователни археологични културни пласта. 7. Имената на наша театрална и киноактриса - „Време разделно“, „Аспарух“. 8. Най-големият океан на Земята. 9. Наша енциклопедия на издателство „Труд“. 10. Град в Индия. 11. Река в Южна Америка - Венецуела. 12. Анимационен филм на Стоян Дуков. 13. Град във Филипините, о-в Лусон. 14. Огнетечна маса в сърцевината на Земята. 15. Разред паякообразни вредители. 16. Съоръжения за поддържане на вода на машини и съоръжения. 17. Героичен епос (поема) от Публий Вергилий. 18. Роман от Георги Караславов. 21. Генетично детерминирани особености, определящи индивида като мъж или жена. 24. Човек, който пасе овце. 25. Интелектуално, морално, социално и материално развитие, характеризиращо дадено общество. 30. Голяма неотровна тропическа змия. 32. Силен плач. 33. Връх в Бергамските Алпи, Италия. 34. Град в Германия. 37. Героиня на Марк Твен от романа „Принцът и просиякът“. 39. Село в община Сливен. 44. Град в Испания. 51. Град в Пакистан. 52. Меден диск, по който се удря с пръчка с филц на края, използван за даване на сигнали и в музиката. 53. Област във Великобритания. 55. Авторът на „Властелинът на пръстените“ - (1892-1973). 56. Героиня на Александър Грин от повестта „Корабът с алениите петна“. 57. Строителен материал. 58. Инициалите на наш детски поет (1913-1997) - „Радостен живот“ - сборник поеми. 59. Халва с ядки. 60. Хълм, бърдо, рид, височина. 66. Духовник, по отношение на вярващите, които са му поверени. 68. Наш струнен камерен квартет. 70. Река в Румъния. 72. Град в Швеция. 73. Земни напиги, повдигнати площадки. 74. Град в Харватия на Адриатическото крайбрежие. 77. Героиня на Л. Н. Толстой от едноименен роман. 79. Река в Западна Азия – Русия и Казахстан. 81. Експеримент. 84. Змия от семейство удушвачи. 87. Шлагер. 88. Филм на Сидни Полак с Дъстин Хофман. 90. Едно от Големите североамерикански езера. 91. Инициалите на наш поет - „Заклинания“. 93. Разкъсване цялостта на кожата. 95. Герой на Жак Деми от филма „Шербургските чадъри“. 97. Стихотворение на Димчо Дебелянов.

Милена ТИХОЛОВА

ОТВЕЧНО: 1. Дядовската могила. 2. Иро. 3. Потава. 4. Синие камъни. 5. Исан. 6. Карадновската могила. 7. Ана Пленчева. 8. Тихомир. 9. „Р-В“. 10. Маван. 11. Ормано. 12. „Е“. 13. Иба. 14. Лава. 15. Акари. 16. Понтоно. 17. Енрида. 18. Татун. 19. Пон. 20. Овчар. 21. Цилиндрична. 22. Пилион. 23. Рев. 24. Арапа. 25. Рор. 26. Рор. 27. Рор. 28. Рор. 29. Рор. 30. Рор. 31. Рор. 32. Рор. 33. Рор. 34. Рор. 35. Рор. 36. Рор. 37. Рор. 38. Рор. 39. Рор. 40. Рор. 41. Рор. 42. Рор. 43. Рор. 44. Рор. 45. Рор. 46. Рор. 47. Рор. 48. Рор. 49. Рор. 50. Рор. 51. Рор. 52. Рор. 53. Рор. 54. Рор. 55. Рор. 56. Рор. 57. Рор. 58. Рор. 59. Рор. 60. Рор. 61. Рор. 62. Рор. 63. Рор. 64. Рор. 65. Рор. 66. Рор. 67. Рор. 68. Рор. 69. Рор. 70. Рор. 71. Рор. 72. Рор. 73. Рор. 74. Рор. 75. Рор. 76. Рор. 77. Рор. 78. Рор. 79. Рор. 80. Рор. 81. Рор. 82. Рор. 83. Рор. 84. Рор. 85. Рор. 86. Рор. 87. Рор. 88. Рор. 89. Рор. 90. Рор. 91. Рор. 92. Рор. 93. Рор. 94. Рор. 95. Рор. 96. Рор. 97. Рор. 98. Рор. 99. Рор.

IN MEMORIAM

Напусна ни Стефан Каролев

Стефан Каролев, един от най-авторитетните строителни предприемачи в Русе, бе голям и искрен приятел на любителите на природата в крайдунавския град. Утвърден благодетел и спомоществовател на всяко благотворно начинание, той отдаде много сили и за развитието на родното туристическо движение. Като член на Управителния съвет на ТД „Приста“ в продължение на два мандата имаше изключителен принос за развитието и обогатяването на

материалната база на дружеството, за модернизацията на русенските хижи „Приста“ и „Минзухар“. Смъртта му преди повече от два месеца, настъпила в резултат на нелеп и жесток инцидент, го застигна на път към любимата на русенските планинари хижа „Тъжа“ в Стара планина, за чието възстановяване, разширение и превръщане в уютен и гостоприем туристически дом той оказваше до сетния си дъх неустоими помощи. Русенските туристи, членове на ТД „Приста“, което навлезе в своята 100-годишнина, високо ценяха професионализма и всеот-

дайността на Стефан Каролев. Те никога няма да забравят неговия неоценим безкористен принос. Признателните русенски туристи с гордост и удовлетворение посрещат решението на УС на БТС за посмъртното му удостояване с една от най-високите награди на Съюза – „Медал за особени заслуги“.

УС на ТД „Приста“ В лицето на сегашното ръководство на БТС, което ръководи дейността му в правилна посока, Иван Мишев и приятелите му сме удовлетворени.

Иване, няма да те забравим!

В САЙТА НА БТС - www.btsbg.org

можете да намерите информация за: стоте национални туристически обекта, телефони и адреси на туристически дружества и хижи; клубове в състава на БТС и федерации; история, цели, нормативна уредба и управленска структура на БТС.

Планинска спасителна служба
www.pss.bg/lnk.net

При нещастен случай дежурни телефони:
GSM: 088 1470 за абонати на MTel и VIVATEL
0887 100 237/238 - за абонати на останалите оператори;
02 963 2000 стационарен телефон

Издава: Издателска къща „Ехо“ ЕООД

Адрес на редакцията:

1000 София, бул. „Васил Левски“ № 75, ет. 5, ст. 525

Тел: 02/ 93 00 680; Факс: 02/986 22 55; ISSN-0205-0943

e-mail: eho@btsbg.org; www.btsbg.org

Срокът за приемане на материали е до 20 число на съответния месец

ГЛАВЕН РЕДАКТОР: Нина Мишкова, Емилия Бахарова – редактор и зав. реклама
РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ: Милен Вълков – председател на СБЖ и член на СЕМ; Ясен Антов – бивш гл. редактор на в. „Ехо“; проф. д-р Витан Влахов – председател на УС на ПСС; инж. Иван Петров – председател на Българската асоциация по картография; доц. Сандю Бешев – алпинист, историк на българския и световния алпинизъм; Георги Кърпачев – председател на Републиканската комисия по маркировка при БТС, Кънчо Долапчиев – НСА, катедра ТАОС;

Графично оформление и предпечат: Милен Алексиев

Печат: „Илинден - 2000“ ООД

Покоряване на 10-те първенци

Уважаеми читатели,

Покорете с Инфо-центъра на БТС 10-те най-високи върхове на България и ще станете носители на специалната значка – „Покорител на 10-те планински първенци“. Движението стартира на 1.1. 2005 година и заменя досегашното „Покорител на 7-те планински първенци“. Покоряването на всеки връх се удостоверява със звезда – специален печат – на определено място в личната книжка на всеки участник в движението. Всеки, който изкачи първенците, ще бъде регистриран, след което ще участва в томбола. Наградите са почивки в обектите на БТС, палатки, спални

чували, суичъри и много други. В този брой предлагаме на вашето внимание маршрути до 5 от 10-те първенци: Мусала, Вихрен, Ботев, Руй, Гоцев.

ИЗКАЧВАНЕ НА ВР. МУСАЛА –

двудневна екскурзия
Вр. Мусала се намира на 2925 м н.в., ношува се на з-н „Еверест“.

ЦЕНА: 50 лв. Цената включва: вечеря, ношувка,

закуска, планинска застраховка, планински водач.

ДАТИ НА ТРЪГВАНЕ:
22 август, 5 септември.

ИЗКАЧВАНЕ НА ВР. ВИХРЕН –

двудневна екскурзия
Вр. Вихрен се намира на 2914 м н.в., ношува се на х. „Бъндерица“ или на х. „Вихрен“.

ЦЕНА: 55 лв. Цената включва: вечеря, ношувка, закуска, планинска застраховка, планински водач,

трансфер Банско – х. „Вихрен“.

ДАТИ НА ТРЪГВАНЕ:
15 август, 12 септември.

ИЗКАЧВАНЕ НА ВР. БОТЕВ –

двудневна екскурзия
Вр. Ботев се намира на

2376 м н.в., ношува се в х. „Рай“.

ЦЕНА: 55 лв. Цената включва: вечеря, ношувка, закуска, планинска застраховка, планински водач и трансфер Калоян – м. Паниците.

ДАТИ НА ТРЪГВАНЕ:
29 август, 5 септември.

ИЗКАЧВАНЕ НА ВР. РУЙ –

двудневна екскурзия
Вр. Руй се намира на 1706 м н.в., ношува се на х. „Ерма“.

ЦЕНА: 45 лв. Цената включва: вечеря, ношувка, закуска, планинска застраховка, планински водач.

ДАТИ НА ТРЪГВАНЕ:
8 август, 12 септември.

ИЗКАЧВАНЕ НА ВР. ГОЦЕВ –

двудневна екскурзия
Вр. Гоцев се намира на 2212 м н.в., ношува се на х. „Петрово“.

ЦЕНА: 45 лв. Цената включва: вечеря, ношувка, закуска, планинска застраховка, планински водач, трансфер от Сандански до х. „Извора“ – Петрово.

За записване и повече информация, на познатите ви телефони:
02/ 980 12 85, 0882 966 320, 0882 966 319, София, бул. „В. Левски“ и ул. „Гурко“ – подлеза пред Спортната палата. Материалът изготви Тони Ушева

ВНИМАНИЕ: ВАКАНЦИЯ!

Най-привлекателни за туристите са морето и планината, но това са също така места, чиито опасности не бива да бъдат подценявани.

На морския бряг например топлинният удар е реален риск, който, за съжаление, много хора поемат. В същността си това е прегряване на тялото, което достига опасни за човека нива – в някои случаи смъртоносни. Слънчевите лъчи са опасни и за кожата. UV радиацията я „облъчва“ и създава условия за развитието на кожни болести, сред които рак на кожата.

Често пъти надценяваме себе си като плувци – ето защо е необходимо да умеем да прещеняваме дълбочината, на която сме способни да плуваме. Подводните ями, които представляват внезапно „потъване“ на морското дъно, са дупки с различен радиус, които понякога „засмукват“ непредпазливите.

Екзотичните морски дарове, които често опитваме по време на морската си лятна отмора, също могат да бъдат потенциална опас-

ност за здравето ни – особено ако са зле приготвени и съдържат микроорганизми, способни да паразитират в човешкото тяло.

Парфюмите – наш любим „аксесоар“, изненадващо също са в списъка в опасностите по време на морска почивка – те запушват кож-

него, се пързая, докато не спре в края му, като може да получи тежки травми. Регистрирани са множество инциденти, предизвикани от това явление.

Недостатъчното познаване на маршрута е причината за загубването в планината – а то, независимо

от лошото време” – гласи една поговорка. Уверено можем да добавим към нея „... в планината“. Защото при планинска буря съществува реалната опасност човек да бъде ударен от гръм. В такъв случай проверката на дишането и пулса е първото нещо, което трябва да бъде направено, преди да се извика медицински екип, при това без притеснение за безопасността – в тялото на ударения от гръм е протекъл ток, но самият той не е негов проводник. За да се избегне подобна ситуация, е добре походите в планината да започват рано сутрин, тъй като следобед времето може да се развали.

Каменопадите в планината са често рисково явление през лятото. Дължат се на изветряването и разрушаването на скалите.

Противно на очакванията, превърнали множество незначителни и дори измислени случаи в митове, в България дивите животни не нападат хората – те всъщност почти нямат контакт с тях, а и са много помалобройни, отколкото се спекулира. Най-„опасните“ дни в планината през лятото са съботите и неделите – всеки ден в България се получават средно 4-5 сигнала за инциденти.

Опасностите на туризма не свършват дотук. Следва кратък списък на най-опасните дестинации:

- Тайланд – страната с един от най-високите проценти на грабежи, хранително отравяне и аварии. Липсват всякакви правила за улично движение, поради което и броят на загиналите по пътищата всяка година е 17 000 души.

- Карибите – гъмжащи от различни видове насекоми, причиняващи алергии, както и от хищни морски обитатели.

- Южна Африка – голяма е опасността от заразяване с малария, а престъпността е висока.

- Австрия – ски травмите са често явление.

- Чехия – една от страните с най-висок процент на джобни кражби и е опасна с гористите си местности, където се срещат много кърлежи.

- Турция – характерни са пътните инциденти и стомашните разстройства (между 20 и 40%)

- Китай – зле приготвени морски продукти, вследствие на което се получават заболявания.

И така, ако сте решили да отидете на почивка в страната си или в чужбина, помислете добре за своята безопасност. Защото бихте ли искали наистина да се сблъскате с някои от тези примери? Не вярвам – дори и най-освободените и търсещи адреналин личности не са готови за подобни „екстремни преживявания“.

Велина Велинова

Подмолните камъни на летния отдиш

ните пори и по този начин не позволяват на кожата да „диша“, което може да доведе до прегряване на тялото. Планината – предпочитано място от любителите на природата и алпинистите, също крие своите опасни летни тайни.

Покорявайки някой планински връх, много хора се натъкват на прекристализирал сняг (обикновено на над 2000 м) и се оказват напълно неподготвени. Обикновено той завършва в скали и ако човек се подхлъзне на

от сезона, е крайно неприятно. Неуведомяването на близки или познати за тази жизненоважна подробност при предстоящо начинание често пъти е причина за трудното и понякога, за съжаление, ненавременно откриване на заблудилия се.

Кожните изгаряния съвсем не са „запазена марка“ на плажа – те много често се получават и в планината, особено при дълги преходи. Ето защо плажното масло трябва да бъде с вас и в планината.

Храната също е от особено значение. Не е добра идеята да ядете неща, които сте открили сами и с чийто произход не сте добре запознати – гъбите например често пъти са отровни – като бялата и зелената мухоморка от семейството на печурката, но въпреки това човешкото невнимание е ставало неведнъж причина за хранително отравяне в планината. „Няма нищо по-лошо

